

TEN-BUNBUN-LA PÖÖL SI NĀMUNSA PI KÖRINTI NIAA

¹ Mi-na Pööl, ari la naanbie Sositenis ne ģmunse teniņ deen pipima. Wia tuōtoruņ ģe ne u liisemi di mi ģaa Yesu Kirisito nanzoo.

² La ģmunse teniņ deen a pipi nialiņ si laa Yesu wiaa dii aa hilimi Kōriņti taņ-la ģe ne. Wia ne liisema di ma to Yesu Kirisito ģe, a ģaa tuō-pul timma u sipaāņ. U ne yirema ari nialiņ kala sīi chuōle Yesu Kirisito a he dunia sēme-na kala, di ma ģaa tuō-pul timma u teen, di Yesu ģaa la di ma kala Tiina.

³ La Nyimma Wia ari la Tiina Yesu Kirisito laħorimō ģe, ma jaņ ģoņ ari yarifiēlaa.

Wia to Kirisito ģe ne a pēla ģe

⁴ Mi yie lōlle Wia woruņ a tiņ ma wiaa, bēē wiaa u to u laħorimō ģe ne a joņ ku-zōņģoo a pima. Kirisito Yesu ģe ne u to a ģaa ģii. ⁵ Wii-na kala ģe, Wia to Yesu ģe ne a pēma ģe woruņ, ma wuo jiiņ ģii ma si jaņ wuo bubul wiaa aņ pē jiiņ ba bubuōsaa maa. ⁶ Wii-la chaasa chinē ne, bēē wiaa wu-zōmō-la ba si bula a tige Kirisito ģe he ma tuōņ ne woruņ. ⁷ Nii wiaa ne tii Wia chaasa pēma ģe woruņ. Ma sīi ģberē la Tiina Yesu Kirisito duu miira kō ģii, u joņ kialiiņ kala si lii u Diņ-zōņ-la teen a dii zile ma ģe ne. ⁸ Wia ma jaņ chaasa keņma woruņ, a kaa mu yi tapulii-la la Tiina Yesu Kirisito si jaņ miira kō. U jaņ

kenjma di ma sí wu-bonj naa a mu yi Yesu Kirisito si jan miira ko tapulii-la. ⁹ Wia kenj wutitii ne. U ne yirema di ma di u Bie Yesu Kirisito ku naa kubala. U ne naa la Tiina.

Nialij si laa Yesu wiaa dii síi yuo donjo

¹⁰ Mi naanbiirin, mii sul ma kala la Tiina Yesu Kirisito dolun le, di ma kenj nii-bala a sí donjo le poru. Mii sulma di ma kenj tuo-bala a chinj wu-bala le. ¹¹ Mi naanbiirin, mi nia di maa yuo donjo ne. La naanbie ba síi yire Kuluuwi, u dia niaa ne bula pimi. ¹² Mii che di mi bul ari ma kuñ-kala bi wonbii-bala ka to. Ma donjo yie bul duu to Pool hariñ ne, ka donjo ma si duu to Apolos hariñ ne. Donjo ma si u to Piita hariñ ne, ka donjo ma si u to Kirisito hariñ ne. ¹³ Má lenj di mi piesema wiinj deenj. Ni-bala ne tii Kirisitoo? Ba kpaase Pool mere daa-gese ne nyun duu laama ta nee? Ba foma Wii-chuole liinj Pool yirin le nee? ¹⁴ Mii lolle Wia ari mi si bi ma kuñ-kala Wii-chuole liinj fo, see la naanbie Kirisipas ari Gayas dunduña. ¹⁵ Nii wiaa nuu ma saa bi jan wuo bul ari mi fou Wii-chuole liinj di u naa mi haritooru. ¹⁶ Mi liise yi ari mi fo la naanbie Sitefinis ari u dia niaa ma Wii-chuole liinj. ¹⁷ Mi biina mi bira bi niaa donsunj Wii-chuole liinj fo, bee wiaa Kirisito bimi tima di mi ku fo niaa Wii-chuole liinj. U tinjmi ne di mi ku bul Wia wu-zomola. Nuhuobiine wu-jiminj dee u jono pimi mi kaa bubul wialinj. U naa nii di dol-la si lii Kirisito le, a tinj u si suu daa-gese ne nyun nii, sí pei naa ne.

Kirisito ne kenj Wia dolun ari u wu-jiminj

18 La si si ari Kirisito suu daa-geεεε nyuη bi bubuo keε nialin si leε teen. Ama la nialin Wia si laa ta, wialin la sii bul lii u teen ne a keη doluη la teen. 19 Wia tenin tuoη ba bula di Wia si u jan leη di wu-jinnaa wu-jimii-la ηaa pei, ka wu-jin kinkeη tinηaa wu-jimin ma ηaa pei.

20 Di nii ne ηaa, nii ne wu-jinna-la jan he? Wu-jin kinkeη timma-la, nii ne ba jan he? Nialin si keη wiaa kaa lileε dunia deen ε, ba ma jan he nii? Wia daga ari dunia deen wu-jimin ηaa ni-yaari wu-jimii ne. 21 Wia si keη wu-jimin, ηii ne tii u wuo ηaa di nuhuobiine si u titia wu-jimin ε to a jin u-na Wia. Niaa si di Wia wu-zomε-la la sii bul ηaa wu-toonu ne. Ama nialin si laa wialin dii, Wia jan laaba ta. 22 Juu tinηaa cho di Wia ηaa wu-magil ne di ba na, ka Giriik tinηaa ma cho di Wia dage u wu-jimin di ba na. 23 Ama Kirisito si suu daa-geεεε nyuη wiaa ne la bubul. Kirisito si suu daa-geεεε nyuη leη Juu tinηaa baanin sisii, aη ka nialin si bi Juu tinηaa ηaa teen u ηaa wu-peε ne. 24 Ama nialin Wia si yira kala teen, Juu tinηaa ari Giriik tinηaa kala, Kirisito ε ne Wia doluη ari u wu-jimin kala he. 25 U maga di ma jin ari wii-la si lii Wia teen, niaa si u ηaa ni-yaari wii ne, u paala kpia nuhuobiine wu-jimin, ka ba bi jin. Wii-la ma si lii Wia teen, ka nuhuobiine si u ηaa wu-puguη, u keη doluη a kii nuhuobiine.

26 Mi naanbiirin, má liise yi ηii ma fa si naga bua-la ε Wia si yirema. Ma tuoη niaa banmεε ne fa keη wu-jimin, koo ma tuoη niaa banmεε ne faa dii doluη niaa ε? Ma niaa banmεε ma ne fa ηaa ni-balaa nuhuobiinee teen? 27 Wia paala

chaasa liise nialin dunia niaa si si ba ŋaa ni-yaari ne, duu wuo he dunia niaa wu-jinnaa hiisin le. Wia bira liise nialin ma dunia niaa si si ba ŋaa ni-pugunun ne, duu wuo he ni-duorun hiisin le. ²⁸ Wia liise nialin dunia niaa si bee guguune ari nialin si bi lee kene dunia le, duu wuo chei nialin dunia niaa si biina ari ba ŋaa nia. ²⁹ Wia ŋaa nii di nuu-kala si u dolun le wuo to a bigisi u titia le Wia teen. ³⁰ Ama Wia leŋe ma to Kirisito Yesu le a keŋ miisin. Wia saa leŋe Kirisito ne ŋaa la wu-jimin. A tin u wiaa Wia laala ta ne, la ku ŋaa tuo-pul timma u teen, a ŋaa nialin si bi disinnin kene. ³¹ Wia tenin tuon ba bula, "Di nuu-kala nii che duu bigisi u titia le, u tiina maga duu bigisi u titia a mu tige wii-la la Tiina si ŋaa pu le ne."

2

Pool bul wiaa a mu tige Kirisito si suu daa-gese nyun

¹ Mi naanbiirin, mi si ko ma teen di mi bul Wia wu-zomola a pima, mi bi wu-duduosi bula a nage di mi keŋ wu-jimin. ² Mi si ko ma teen, mi naga ari mi bi wii-kala jin ne, see Yesu Kirisito si suu daa-gese nyun dunɗunɗa wiaa. ³ Nii wiaa, mi si he ma teen, mi fa nage ni-pugu ne. Fawullun fa keŋmi, mi boye jujon. ⁴ Nuhuobiine wu-jimin dee mi kaa bubul Wia wu-zomola, an pe didage ma maa. Ama nii mi sii bul wiaa daga ari Wia Din-zon-la dolun hemi le ne. ⁵ Wia ŋaa nii mi le di ma na u dolun a laa u wiaa dii, a si nuhuobiine wu-jimin le to.

Wia wu-jimin kii nuhuobiine wu-jimin

⁶ Ama nialinj si waa Wia wiaa le, la yie didageba wu-jiminj ne. Wu-jiminj deenj la sii dagu tuo dunia deenj niaa wu-jiminj, dunia deenj ni-duorunj wu-jiminj ma dee. Ni-duorunj deenba wu-jiminj jan dexe. ⁷ Wu-jimii-la wiaa mi sii bul, u lii Wia teenj ne a nja wu-faali niaa teenj. Wu-jimii-la faa ne Wia teenj ne, ka dunia-na suomi. Wia liisela di la kenj wu-jiminj deenj ne a wuo kenj tula u teenj. ⁸ Nialinj kala sii benj dunia deenj bi wiaa deenba bubuonj jinj. Di ba ne fa jinba, ba fa bi jan kpaase la Tiina-la si kenj tula a mere daa-gese-la nyunj. ⁹ Ba nmunse Wia teninj tuonj ari ku-la nuhuobiine ha si bi na, ari ku-la u ha si bi u wiaa ma nia, ari ku-la ha si bi nuhuobiine tuobiinaa jua, kialinj titia ne Wia wasa bil nialinj si chou le.

¹⁰ Ama Wia to u Din-zonj-la le ne a lenj la-na jinj wiaa deenba fa si faa. Wia Din-zonj-la yie gbilli wii-kala ne, a paala jinj Wia wii-wii-kala. ¹¹ Nuhuobiinj be ne jan wuo jinj wii-la u donjo sii biinu? Nuu-kala bi wuo jinj, see u tiina titia sii biinu wii-la. Nii titia ne nuu-kala bi jan wuo jinj wialinj Wia sii biinu, see Wia Din-zonj-la dunduja. ¹² La laa Wia Din-zonj-la ne. U tuo dunia deenj kunj. Wia jonj u Din-zonj-la a pila ne di la wuo jinj kialinj kala u si jonjo dii zile la le. ¹³ La yie bul kiaa deenba wiaa a pi niaa ne. Dunia deenj wu-jiminj dee la kaa bubul wiaa. Ama Wia Din-zonj-la ne dagela nii la si jan bul wialinj. U yie dage u titia wiaa bubuosa a pi nialinj le u si he, di ba ma jinj ba bubuosa.

¹⁴ Nii-la kala si bi Wia Din-zonj-la kene bi jan laa kialinj Wia si jonjo pi nialinj si kenj u Din-zonj-la. U tiina bi jan wuo jinba. Ba yie nja wu-

peiba ne u teen, bee wiaa nuu bi jan wuo jinba, see duu ken Wia Diŋ-zoŋ-la. ¹⁵ Nii-la si ken Wia Diŋ-zoŋ-la ne jan wuo chagile nuu-kala. Ama nii-la si bi Wia Diŋ-zoŋ-la kene bi jan wuo chagile nii-la si ken Wia Diŋ-zoŋ-la. ¹⁶ Wia teniŋ tuoŋ ŋla ne ba ŋmunse a piесе, “Kubee ne jin la Tiina Wia tuoŋiinaa? Kubee ne jan wuo bul wiaa a chagilu?” Ama la-na jin Kirisito tuoŋiinaa ne.

3

U maga di Wia tinŋinnaa pe doŋo le a tin u tinŋinŋaa

¹ Mi naanbiirin, mi bi wuo bul wiaa ma teen ari ma ŋaa nialin sii to wialin sii toŋe Wia Diŋ-zoŋ-la tuoŋ ne. Ama mi bul wiaa ma teen ari nialin sii to ba tuoŋtoŋe wu-ŋaalaa le ne. Ma ha ŋaa hanbiisin ne Kirisito wiaa le. ² Wialin mi si bula ma teen, ba naga yilin ne mi len ma wase. Mi bi wu-yunji kala bula pima. Bua-la le, ma ha bi siri ŋaa di ma nii wu-yunji. Ari leele kala ma ha bi wu-yunji kala wuo nii. ³ Wii-la si tii ma haa to ma tuoŋtoŋe wu-ŋaalaa le ne: Ma si ken yaribierin doŋo le nii a yuyuo doŋo nii daga ari maa to ma tuoŋtoŋe wu-ŋaalaa le ne, a ŋinŋaa wii-kala ari nialin si bi Wia jin sii ŋaa nii. ⁴ Ma yie poŋe doŋo le ne. Doŋo si duu to Pooŋ hariŋ ne, ka doŋo ma si duu to Apooŋ hariŋ ne. Ma sii bul nii, dunia niaa wu-bulaa dee ma bubul nii?

⁵ Kubee ne Apooŋ? Kubee ne Pooŋ? La ŋaa Wia tinŋinnaa ne. La ne bul Wia wiaa pima ma laa dii. La kuŋ-kala tin tinŋimii-la la Tiina Wia si joŋo pila di la titin ne. ⁶ Wia wialin la si bula

pima nage tii-bie ne la choᅇse. Mi ne choᅇse tia-la, Apolos ma ne ᅇaa liiᅇ a mise, ama Wia ne leᅇe tia-la waa. ⁷ Nii-la si choᅇse tia-la ari nii-la si ᅇaa liiᅇ mise tia-la kala bi siifia wii ᅇaa. Wia ne kii ba kala, beᅇ wiaa u ne leᅇe tia-la waa. ⁸ Nii-la si choᅇse tia-la ari nii-la si ᅇaa liiᅇ mise tia-la, ba kala tima mage doᅇo ne. Wia jaᅇ tiᅇ nuu-kala a mage ᅇii u si tiᅇ u tiᅇtimii-la mage. ⁹ La kala ᅇaa tiᅇtinni doᅇse ne a pe Wia le laa tiᅇ. Ma saa nage Wia бага ne la pere hiᅇ. Ma bira nage dia-la Wia titia si saa ne.

¹⁰ Tiᅇtimii-la mi sii tiᅇ, Wia ne joᅇ doluᅇ pimi. Mi nage dii-sara-la si jiᅇ dia saaniᅇ woruᅇ ne a bil Wia-dia-la geᅇtine. Nuu ma doᅇ ne saa dia-la u jil. Nuu-kala saa fiele u siaa a saa dia-la duu jil. ¹¹ Wia laa sipaan ne a joᅇ Yesu Kirisito duu ᅇaa u dia-la geᅇtine. Nuu-kala bira bi jaᅇ wuo bil dia-la geᅇtine yiri. ¹² Di nuu ne joᅇ selime kaa saa dia-la duu jil, koo hoᅇᅇ, koo tabiiᅇ, koo daa-borusuᅇ, koo tuto, koo kaha, ¹³ di Kirisito ne miira ko tapulii-la, kialiiᅇ nuu-kala si joᅇo saa dia-la u jil, ba jaᅇ nau. Nyiniᅇ ne jaᅇ dage kula ba si kaa saa nagisiᅇ. Ba jaᅇ to ᅇii le a jiᅇ tiᅇtimii-la nuu-kala si tima. ¹⁴ Di nyiiᅇ-la ne ko aᅇ bi wuo dii kialiiᅇ nuu-kala si kaa saa dia-la, u tiina jaᅇ laa u time. ¹⁵ Ama di nyiiᅇ-la ne wuo dii kialiiᅇ nuu-kala si kaa saa dia-la, u tiina jaᅇ tel. Ama u-na titia Wia jaᅇ laau ta. U jaᅇ naga ari nyiiᅇ-la faa che duu dii u tiina ne, aᅇ ka Wia liisu nyiiᅇ-la le.

¹⁶ Ma bi jiᅇ ari ma ᅇaa Wia-dia ne Wia Diᅇ-zoᅇ-la jujuu? ¹⁷ Nii wiaa, di nuu-kala ne chei

Wia-dia-la, Wia ma jaŋ chei u tiina. Wia-dia bi disinninŋ kɛnɛ. Ma titia nɛ ɲaa dia-la.

¹⁸ Nuu-kala sí u titia nyisu. Di nuu nɛ hɛ ma tuɔŋ a biine ari u kɛŋ wu-jiminŋ dunia deenŋ lɛ nɛ, u maga duu birime ni-yaari nɛ a wuo kɛŋ wu-jimii-la si lii Wia teenŋ. ¹⁹ Dunia niaa wu-jiminŋ ɲaa pɛi nɛ Wia teenŋ. Wia teninŋ tuɔŋ ba bula ari “Wia to dunia niaa wu-jiminŋ lɛ nɛ a bɛrɛ kɛsɛba.”

²⁰ Wia teninŋ sɛmɛ dɔŋɔ ma ba ɲmunsa ari wu-jinnaa tuɔbiinaa kala ɲaa pɛi nɛ. ²¹ Nii wiaa nuu-kala saa sí u bɔyɛ lɛ ɲmoo a dage wii-la nuhuobiine si jaŋ wuo ɲaa. Wutitii, ma nɛ tii kuŋ-kala. ²² Ma nɛ tii Pɔɔl, a tii Apɔlɔs, a tii Piita, a tii dunia, a tii miisinŋ, a tii suuŋ ma, a tii lɛɛɛ ari maachie. Ma nɛ tii ba kala. ²³ Kirisito nɛ tiima, Wia ma nɛ tii Kirisito.

4

Yesu nanɯɔɔba si nage ɲii

¹ Ma síi benla ɲii, u maga di nuu-kala jinŋ ari la ɲaa Kirisito tinŋinnaa nɛ. La nage nialinŋ síi benŋ Wia kiaa pupu nɛ. U nɛ leŋe la bubul u wu-kpuŋkperisi-la fa si faa a pipi niaa. ² Ama u maga di tinŋinni kala kɛŋ wutitii a titinŋ u tinŋinŋaa. ³ Mi sipaa tuo di ma níi bul mi teenŋ a mu tige wialinŋ mi síi dage lɛ. Mi paala bi cheerinŋ joŋo pi mi titia, ɲii wiaa nuu-kala bi jaŋ joŋ cheerinŋ pimi a mu tige mi wu-ɲaalaa lɛ. ⁴ Mi tuɔbiinaa kala chese nɛ. Ama mi saa bi jaŋ wuo dage ari mi bi wii cheye. La Tiina Wia nɛ jaŋ dii mi sariya a jinŋ ari mi cheye nɛ koo mi bi cheye. ⁵ Nii wiaa, ma sí cheerinŋ joŋo pi nuu-kala, see

di tapulii-la la Tiina si jaŋ kɔ a dii la sariya. Duu ne miira kɔ, wu-bɔmɔ-la kala niaa si ŋaa birimiŋ tuɔŋ, ba kala jaŋ ku lii pulumuŋ. Niaa tuɔbiin-lɔrunu-la kala ba si keɛ jaŋ ku lii pulumuŋ ɛ. Nu-u-kala si keŋ time mage ŋii Wia teen, u jaŋ laa.

⁶ A tiŋ ma wiaa, mi naanbiirin, mi joŋ wiaa deenba mi si bula, a kaa dage la di Apɔlɔs si nage ŋii ne. Mi ŋaa ŋii di ma wuo gunne a wuo tuto Wia niin wialin ari la sii to ŋii, di ma si dɔŋɔ ɛ pɔru a cho dɔŋsuŋ aŋ bere dɔŋsuŋ. ⁷ Kubee ne ŋaa ma yuga kii ma dɔŋsuŋ? Wia dee bi kialin ma si keɛ joŋo pima? Bee ne tii ma bibigisi ma titia ɛ a nage kialin ma si keɛ, Wia dee bi joŋo pima?

⁸ Ma paala keŋ kuŋ-kala ma sii che ne. Ma paala kiila ne aŋ leeɛ dii kuoruŋ. Wutitii, la fa cho di ma dii kuoruŋ, di la di ma kala biben kuŋ-kala ne. ⁹ U naga ari Wia joŋ la nialin si ŋaa u nanɔɔba di la ŋaa ni-peiba ne dunia deen ɛ. U naga ba liisela niaa tuɔŋ di ba kpula ne. Ba tuɔsela a kaa ku lii, di dunia niaa kala ari Wia tinɔdaaraa nala a huurila ne. ¹⁰ A tiŋ Kirisito wiaa, la ŋaa ni-yaara ne, ka ma-na keŋ wu-jimiŋ Kirisito teen. La-na ŋaa puwuoloo ne, aŋ ka ma-na ŋaa ni-duori. Niaa mumɔŋla ɛ aŋ zizilma. ¹¹ Naa-buasun deenba ɛ losun ari lii-nyuasun keŋla ne, la laale geri-kɔsumɔɔ, ba ŋmuŋmoola, la gollo bibaare. ¹² La faasa titin ne di la pe la titia ɛ. Di niaa ne ŋmiesa hela ɛ, la-na yie sul Wia piba ne, di ba ne to naasiŋ dudɔgisela, la yie nyalime ne. ¹³ Di ba ne chei la yirin, la-na

ye bubul wu-zoŋŋoo ne ba teen. Naa-buasun deenba le, dunia nisurun paala kpiala ne.

¹⁴ Ma nage mi bii-choolie ne. Nii wiaa, mi bi wiaa deenba ŋmunsa pima di hiisin kenma, ama mii che di mi chagilema ne. ¹⁵ Di ma ne ken sipaa-laaraa sii dagema Kirisito wiaa, di ba ne ŋaa bui fii maa, ma bi nyimmaba kene. Mi ne ŋaa ma nyimma Yesu Kirisito le, bee wiaa mi ne bul Wia wu-zomoo-la a pima. ¹⁶ Nii wiaa mii sulma di ma to mi hariŋ a ŋiŋaa wialiŋ mi sii ŋaa. ¹⁷ Nii ne tii mi tin Timoti duu ko ma teen nii. U nage mi bii-choolii ne, a ken wutitii maa la Tiina Kirisito wiaa le. U jan liliisima nii mi sii to Kirisito wiaa, ari nii mi si yie dageba lee-na kala niaa si laa Yesu wiaa dii aa hilimi tuon. ¹⁸ Ma doŋsun ken nyu-duon ne a bibiine ari mi bi jan ku nama. ¹⁹ Di Wia ne seye, mi bi jan dieni an ku nama. Di mi ne ko, mi bi che di mi nii nyu-duo tinŋaa deenba wu-bulaa dunduŋa, ama mi jan chiche di mi jin lee-la ba dolun si he. ²⁰ Wia kuorii-la bi nuhuobiine wu-bulaa le china, ama Wia dolun le ne u chin. ²¹ Wu-bee ne ma cho? Mi kori chiba ku viiremaa, koo mi ken chonun ari siifielaa koo?

5

Nialiŋ si laa Yesu wiaa dii doŋsun ne ŋaa wu-liilin

¹ Ba venee bul, mi nii ari nuu ne he ma tuon a ŋaa disinniŋ. U nii loro. Nialiŋ si bi Wia jin ma paala bi nii ka ŋaa. Ba bula pimi ari nuu ne he ma tuon a laa u nyimma haala jaa. ² Ee ne saa

ma jaŋ wuo ŋaa a bigisi ma titia le? U maga di ma tuoŋ chei ne, ka di ma liise nii-la si ŋaa ŋii a ta ma tuoŋ.

³ Mi-na, mi paala he di-bolii ne, ama mi dima guoli ma tuoŋ ne. La Tiina Yesu doluŋ le, mi paala joŋ cheeriŋ pi nii-la si ŋaa wu-loruŋ deen ne. ⁴ Mi joŋ cheeriŋ pi tiina ne. La Tiina Yesu Kirisito doluŋ le, di ma ne ku hilimi, ka mi dima he ma tuoŋ, ⁵ má joŋ baala deen he Sitaani nisiŋ le, di u to u tuotore wu-ŋaalaa le a dogise u yaraa, ka di Wia laa u dima ta tapulii-la la Tiina si jaŋ miira ko.

⁶ Ma síi bigisi ma titia le ŋii, u ŋaa pei ne. Ma bi jiŋ ari si-buruŋ mua ne ba yie joŋo he boroboro munuŋ le, ka u sii puore a yugee? ⁷ Má joŋ si-buru-binii-la ta. Di ma ne ŋaa ŋii, ma jaŋ wuo ŋaa tuo-pul timma, a wuo nage boroboro muŋ-falii-la ba ha si bi si-buruŋ he. Ma saa jima ari ma bi haache kene. La ŋaa siri di la gbieli diisiŋ gbieli-bal-la ne. Kirisito ne ŋaa Pie-bie-la ba si kpua di la kaa dii la diisiŋ gbieli-bal-la. ⁸ Ŋii wiaa, má leŋ di la gbieli la diisiŋ gbieli-bal-la. Má leŋ di la joŋ boroboro binii-la si keŋ si-buruŋ ta. Si-buru-la nage haache ari tuo-bomuŋ ne. Má leŋ di la gbieli ari boroboro-la si bi si-buruŋ kene. Boroboro deen nage wutitii ari tuo-pula ne.

⁹ Ten-la mi si ŋmuŋsa pima, mi bula pima di ma liise ma titia nialiŋ síi ŋaa disinniŋ tuoŋ ne. ¹⁰ Mi saa bi bula ari ma sí dunia niaa si ŋaa disiŋ tiŋŋaa, koo nialiŋ si keŋ tuo-luŋuŋ, koo gaaraa, koo vui-kpaaraa tuoŋ guolu. Di ma níi che di ma sí ba tuoŋ guolu, ŋii-na ma bi jaŋ he dunia le. ¹¹ Ama wii-la mi síi bul ne ŋla: Ma sí ma

titia kaa mu mεε nii-la si si u ηaa nialij si laa Wia wiaa dii dɔŋɔ nε aŋ ηiŋaa disinniŋ, koo u keŋ tuɔ-luŋuŋ, koo u kpaare vuiaa, koo u gollo chichei niaa yiriŋ, koo u ηaa si-nyuaru, koo u ηaa gaaru. Ma paala sí leŋe di ma di tiina hoŋ a dii kudiilee maa. ¹² Mi tiŋtiniŋ dee di mi dii nialij si bi Yesu jiŋ sariya. Ama ma-na saa maga di ma dii dɔŋɔba sariya nε. ¹³ Nialij si bi Yesu jiŋ-na, Wia nε jaŋ dii ba sariya. Wia teniŋ tuɔŋ ba bula, “Má liise ni-bɔmuŋ ma tuɔŋ.”

6

Nii si maga di nialij si laa Yesu wiaa dii bul wiaa wase

¹ Ma nialij si ηaa Wia niaa, di wii nε ku he ma balia pege, dɔŋɔ yie keŋ wii-la kaa mu nialij si bi Wia ka chuɔle teen nε, di ba bul wii-la a wase. Bεε nε tii ma ηaa ηla? Bεε nε tii ma yie bi leŋe Wia niaa bul wii-la wiwase? ² Ma bi jiŋ ari Wia niaa nε jaŋ dii dunia niaa sariya? Di ma nε jaŋ dii dunia niaa sariya, ma bi wu-biisiŋ deŋba wuo bula wiwaseε? ³ Ma bi jiŋ ari la Wia niaa nε jaŋ dii Wia tiŋdaaraa ma sariya? A saa ku biben wialij si ηaa dunia leε? ⁴ Nii-na saa, di wii ku he ma balia pege, bεε nε tii ma yie mu nialij si bi Wia ka chuɔle teen, nialij si bi di-chinii kene nialij si laa Yesu wiaa dii aa hilimi sipaan di ba bula wase pima? ⁵ Ma hiisi nε. Ni-bala paala tuo ma tuɔŋ si keŋ wu-jimiŋ, di wii nε ku he Wia niaa balia pege, duu wuo bul a waseε? ⁶ Ama di Wia niaa balia nε keŋ wii, dɔŋɔ yie keŋ u dɔŋɔ

tiina mu nialin si bi Wia ka chuolɛ teen nɛ ba bul wii-la wase piba.

⁷ Ma si venɛɛ kɛn dɔŋɔ mumu niaa deenba teen di ba dii ma wu-bulun pima, daga ari ma kala tele nɛ Wia wonbiin le. Di nuu nɛ ŋaa wii chei u dɔŋɔ, bɛɛ nɛ tii u bi tɔrɛ? Di nuu nɛ gura laa u dɔŋɔ kiaa, bɛɛ nɛ tii u bi leŋe tiina kiken kialin? ⁸ Ama ma titia yie ŋaa wiaa chichei dɔŋɔ aŋ girima lilaa ma naanbiirin ma kiaa.

⁹ Ma bi jin ari tuɔ-bɔŋ tinŋaa bi jan wuo juu Wia kuorii-la tuɔŋ? Ma sí ma titia nyisu. Nialin si ŋaa disinnin ari nialin síi kpaare vuiaa, ari nialin si gollo chiche niaa haalaa, ari baalaa koo haalaa balia si jaa dɔŋɔ, ari baala-la koo haala-la si gollɛ lee-kala aa ŋaa ba-liili koo ha-liili wiaa, ¹⁰ ari gaaraa ari tuɔ-lun tinŋaa, ari si-nyuaraa, ari nialin síi chei niaa yirin, ari nialin síi girima lilaa dɔŋɔba kiaa, niaa deenba kuŋ-kala bi jan wuo juu Wia kuorii-la tuɔŋ. ¹¹ Ma dɔŋsun faa ŋaa wiaa deenba nɛ. Ama Wia fo ma haacheba ta nɛ. Wia nɛ tiima. A tin la Tiina Kirisito Yesu wiaa ari Wia Din-zɔŋ-la dolun le, ma ŋaa tuɔ-pul timma nɛ Wia teen.

U maga di la leŋ disin wu-ŋaalaa

¹² Mi jan wuo bul ari di mi nɛ cho, mi jan ŋaa wii-na kala mi síi che. Wutitii nɛ, ama wii-na kala bi jan ŋaa wu-zɔŋ a pimi. Mi jan wuo bira bul ari mi nɛ cho, mi jan wuo ŋaa wii-kala, ama mi bi jan sei di kuŋ-kala kɛn dolun mi le. ¹³ Nuu ma hɛ dime a ma jan bul, Wia nɛ ŋaa kudiilee ba dii hihe luorun le, ka luorun ma laa kudiile-la bibil. Wutitii nɛ, ama Wia jan leŋ di kudiilee

ari luoru-la kala pua. Wia bi nuhuobiine ɲaa duu keɲ u yaraa ɲiɲaa disinnij, ama duu keɲ u yaraa tima pupu. Wia ne tii yara-la maa. ¹⁴ Wia doluɲ ɛ ne u chise la Tiina Kirisito suuɲ ɛ. U jaɲ chisela ma suuɲ ɛ. ¹⁵ Ma bi jiɲ ari ma yaraa ɲaa Kirisito yaraa seme doɲo neɛ? Ma bira biina ari mi jaɲ wuo joɲ Kirisito yaraa seme doɲo a mere ha-chorumuɲ yaraa ɛ? Ai, mi bi jaɲ ɲaa ɲii. ¹⁶ Koo ma bi jiɲ di baala ne keɲ ha-choruɲ-la piɲ, ba kala ɲaa kubala neɛ? Wia teniɲ tuoɲ ba chaasa bul, “Baala ari u haala jaɲ mere doɲo ɛ a ɲaa kubala.” ¹⁷ ɲii titia ne nii-la si keɲ u titia mu mere la Tiina Kirisito ɛ, ba duu ɲaa kubala ne Wia Diɲ-zoɲ-la doluɲ ɛ. ¹⁸ Má liise ma titia disinnij ɛ. Haache-doɲ-na kala nuhuobiine si ɲaa bi u yaraa ka chei, ama baal-la si ɲaa disinnij yie chei u yaraa kala ne. ¹⁹ Ma bi jiɲ ari ma yaraa ɲaa Wia Diɲ-zoɲ-la u si joɲo pima dia neɛ? Ma dee bi ma titia tii. Wia ne tiima. ²⁰ Wia joɲ u chaliɲ ne yɔɔma. ɲii wiaa, má keɲ ma yaaraa tiɲ tiɲtimii-la síi toɛ Wia tuoɲ.

7

Pɔɔl bul ha-jaari wiaa

¹ Teɲ-la ma si ɲmuɲsa pimi tuoɲ ma piesemi wiaa doɲsuɲ. Mii che di mi bul wiaa a tige wialij ɛ ne. U ɲaa wu-zoɲ ne di baala ne bi haala jaa. ² Ama a tiɲ wu-liilij wiaa, baal kala jaa u haala, di haal ma kala jaa u bala. ³ U maga di baala ari u haala joɲ ba titia a pipi doɲo, a ɲiɲaa doɲoba tuotore wiaa. ⁴ Haala bi u titia tii, u bala ne tiuu, baala ma bi u titia tii, u haala ne tiuu. ⁵ Di baala

nii che u haala, u bi maga di haala via, di haala ma nii che u bala, u bi maga di u bala ma via, see di ba kala seye ari ba bi jan jin donjo a mage tapulaa banmenε, an jon ba titia kala he Wii-chuolun ε. Ama di ma ne chuole Wia derε, má bira suomo jin donjo. Di ma nii ηaa ηii, Sitaani bi jan wuo na wonbiin a jonma he haache ε a tin ma si bi ma titia kenin jin wiaa. ⁶ Mi síi bul wiin deen a pipima, u bi naga ari mii che di mi bil wii ne pima di ma tuto. ⁷ Wutitii ne, mi fa jan cho di ma kuη-kala nagemi a bi haala jaa. Ama nuu ma kala ari u wii Wia si jonjo pu ne. Wia yie jon wiin deen a pi kubala a jon wii don a pi nuu don maa.

⁸ Mii che di mi bul bonjonηoo ari ha-bonjonηoo ari ma yo-haalaa wiaa ne. U jan ηaa wu-zon di ma ma ne nagemi a bi baala koo haala jaa. ⁹ Ama di ma ne bi ma titia wuo kiken, má mu jaa balaba ari haalaa. U ne kpia ma si jan jon baalaa koo haalaa wiaa a he ma nyun ε.

¹⁰ Baala-la si ken haalaa ari haala-la si ken balaba, mii che di mi bul wiin deen pima ne. Mi titia dee bi bul, ama la Tiina níi bul wii-la. U ne ηla: ari haala bi maga duu via u bala, ¹¹ ama di haal ne via u bala, u maga duu bira sí baal don jaa ne, an hon a ηaa ha-bonjon. Duu ne na duu bi bonjorun wuo hon, u maga duu miira mu u bala teen. Baala ma bi maga duu via u haala.

¹² Ma ni-kaanaa maa, mi-na Pool ne bul wiin deen pipima, la Tiina Wia dee. Di baal-la si laa Wia wiaa dii ne ken haal-la si bi Wia wiaa laa dii, di haal-la ne seye di ba hon, baal-la bi maga di u viau. ¹³ Di haal-la si laa Wia wiaa dii ne ken

baal-la si bi Wia wiaa laa dii, duu ne seye di ba duu hon, u bi maga di haal-la viau. ¹⁴ Wii-la si tii ne nla: Di haala ne laa Wia wiaa dii an ka u bala bi laa dii, a tin haal-la wiaa, Wia yie jon ari baal-la ma bi disinnin kene. Nii titia ne, di baal ne laa Wia wiaa dii an ka u haala bi laa dii, a tin baal-la wiaa, Wia yie jon ari haal-la ma bi disinnin kene. Di nii fa dee, ba biirin fa jan nage nialin si bi Wia ka chuole biirin a ken disinnin. Ama ba biirin bi disinnin kene Wia teen. ¹⁵ Baal koo haal, di ba tuon nii-la si bi Wia ka chuole nii che di nii-la u si jaa viiri, u maga duu viiri. Duu ne viire, nii-la sii chuole Wia bi wii naa chei. Wia yie chiche di ma hon som ne. ¹⁶ Haal-la si laa Wia wiaa dii, an ka u bala bi Wia wiaa laa dii, ee ne n jan wuo naa jin ari n bala ma jan ku laa Wia wiaa dii? Baal-la ma si laa Wia wiaa dii, ka u haala bi Wia ka chuole, ee ne n ma jan wuo naa jin ari n haala jan ku laa Wia wiaa dii?

¹⁷ Ku-la kala Wia si jonon pin, ari nii n fa si naga ka Wia yirin, u maga di n kenu ne. Wiin deen ne mi didage nialin si laa Yesu wiaa dii aa hilimi lee-na kala. ¹⁸ Di nuu ne fa keri u penin ka Wia yiru, u bi maga duu biine ari u naa wu-bon ne. Di nuu ma ne bi u penin kere an ka Wia yiru, u tiina bi maga duu keri u penin. ¹⁹ Di n keri n penin koo di n bi kere, u bi wii kene Wia teen. Wii-la si naa siifan wii ne, di ma tuto Wia nin wialin u si bula. ²⁰ Nuukala si nage nii an ka Wia yiru, u nage nii. ²¹ Di n ne fa naa yon an ka Wia yirin, si lene duu naa wii-kala. Ama di n ne na wonbiin n si jan wuo tii n titia, u maga di n tii n titia ne. ²² Yon-na kala la Tiina Kirisito si yira, u

tiina tii u titia ne Kirisito teenj. Nii titia ne nii-la si tii u titia anj ka Kirisito yiru, naa Kirisito yonj ne. ²³ Kirisito ne jonj u chalinj yooa. Nii wiaa, ma si nuhuobiinee yosunj naa. ²⁴ Mi naanbiirinj, nuu-kala si nage nii anj ka Wia yiru, u maga duu nage nii titia ne.

Bonjonho, ha-bonjonho ari yo-haalaa wiaa

²⁵ Ma si piesemi wii-la a mu tige ha-toloo le, Wia bi wii-kala bula pila a mu tigea le, ama Wia si fami nennige nii, u lenje mi naa ni-titii, nii wiaa mii che di mi bul wii ne a tige ha-toloo le. ²⁶ A tinj laele tinteenj si dolie wiaa, u janj zonj di baal ne bi haala kene. ²⁷ Nj jaa haala nee? Pupo nj siu via. Nj bi haala jaa? Nii-na bira si haal che. ²⁸ Ama di nj ne jaa haala, nj bi haache wii naa. Di ha-tolo ma ha si bi bala jaa, duu ne jaa bala, u bi haache wii naa. Ama nialinj si jaa haala koo baala, ba yie juu wiwalimaa tuonj ne. Mi bi che di ma juu wiwalimaa deenba. Nii ne tii mi si ma si baala koo haala kenj. ²⁹ Mi naanbiirinj, wii-la mi sii bul ne nla: La bi janj dieni dunia deenj le. Nii wiaa, nialinj si kenj haalaa, maga di ba nage ari ba bi haalaa kene ne. ³⁰ Nialinj sii yel maga di ba nage ari ba tuonj bi cheye, ka nialinj sii monj maga di ba naga ari ba tuonj bi toro. Nialinj sii yoo kiaa maga di ba nage ari ba bi kunj-kala ka yoo. ³¹ Bayalaa ma maga di ba nage ari ba bi kiaa yalle. Dunia deenj nagingj, u bi janj dieni kinjenj.

³² Mi bi che di wiaa walimema. Baal-la si bi haala kene yie jonj u nyunj kala he la Tiina tinjinnaa le ne. U yie chiche duu tima pi u Tiina duu tuonj tore ne. ³³ Ama baal-la si kenj haala

yie bibiine dunia wu-ɲaalaa wiaa ne, bee wiaa u yie chiche duu ɲaa wiaa duu haala tuon tɔre ne. ³⁴ Nii wiaa, u yie ken tuobiinaa balia ne a titin u tintinɲaa. Haal-la koo ha-tolo-la si bi bala kene yie jon u titia kala a he la Tiina tintinɲaa le ne. U yie chiche duu yaraa ari u tuon kala pulle Wia teen ne. Ama haal-la si ken bala yie jon u titia kala he dunia wu-ɲaalaa le ne, bee wiaa u yie chiche duu ɲaa wiaa duu bala tuon tɔre ne. ³⁵ Mii che di ma pe ma titia le ne, nii ne tii mi bubul wiin deen. Mi bi che di mi kirima ma tuotɔre wu-ɲaalaa le. Ama mii che di ma ɲaa wialin sii to wonbiin le ne, a jon ma titia ari ma wii-wii-kala a he la Tiina tintinɲaa le.

³⁶ Baala si suge ha-tolo duu jaa, di haal-la ma ne seye di ba jaa donɔ, an ka a tin Wia tintinɲaa wiaa ba honɔ an bi donɔ le he, di baal-la ne bene ari u bi u titia wuo ken, duu che siifiesin duu jin haal-la, u maga duu jaau a kenu. U nii bi haache kene. ³⁷ Ama di baal ne he dime a jin u tuon le ari u jan hon an bi haal jin, a biine wii-la le a mu dere, a wuo ken u titia worun haalaa wiaa le, a wuo jin ari u bi jan jaa ha-tolo-la u si suga, ama ba duu hon an bi donɔ jin, u tiina ɲaa wu-zon ne. ³⁸ Nii wiaa, di baal-la ne jaa haala u ɲaa kukeri ne, ama nii-la si bi haala jaa ne paala kpiau.

³⁹ Haala si ken bala, di u bala ne he u miisin le, u bala-la ne tiuu. Ama di u bala ne suba, u ken wonbiin duu bira jaa baal don u si cho. Ama u maga duu jaa nii-la si cho la Tiina ne. ⁴⁰ Duu ne bi bala jaa, u jan na tuotɔrun. Mi tuobiinaa ne nii. Mi bul wiin deen, bee wiaa ma jima ari Wia Din-zon-la hemi le.

8

Vuiaa kiaa diiniŋ wiaa

¹ Ma si piesemi wiaa doŋsun a mu tige vuiŋ kudiilee le, mii che di mi bul wiaa a mu tige ba le ne. U ŋaa wutitii ne ari la kala jin wiaa ne. Wu-jimiŋ saa yie keŋ u tiina bibigisi u titia le ne. Ama nialiŋ si cho niaa yie pe ba le ne di ba chin wialiŋ ba si laa dii le woruŋ. ² Nii-la si biina duu jin wiaa ne, u bi wii-kala jin ari u si maga duu jin ŋii. ³ Ama di nuu ne cho Wia, Wia jin u tiina ne.

⁴ Nii wiaa aŋ ka vuiŋ kudiile-la wiaa. La jima ari vuiŋ bi ku-wei ŋaa. La bira jima ari Wii-bala duŋduŋ ne he dime. ⁵ Di vuiaa ma ne he dime, di ba ne he wia nyuŋ koo tin teen, di ba ne keŋ doluŋ niaa le maa a yuge, ⁶ la-na jin Wii-bala ne. U ne ŋaa la Nyimma. U ne ta kuŋ-kala si he dime. U ne tiila. U le ne la to a keŋ miisiŋ. La Tiina ŋaa kubala ne. U ne Yesu Kirisito. U le ne Wia to a ta kuŋ-kala. U le ne la to a keŋ miisiŋ maa.

⁷ Ama niaa kala dee bi wiin deen jin. Niaa doŋsun fa kpaare vuiaa a mal ne kin keŋ, ari jiniŋ kala di ba nii dii vuiaa kudiilee, ba yie biine ari ba pe nialiŋ sii kpaare vuiaa le ne. Ba yie bibiine ba tuobiinaa le ari ba ŋaa wii ne a chei. ⁸ Kudiilee bi jaŋ wuo len di Wia ari nuhuobiinee pege zoŋ. Di ŋ ne dii kudiilee doŋsun aŋ vivia doŋsun, u tuo wii-kala Wia teen. ⁹ Ma nialiŋ si laa Wia wiaa dii a jin ari ma jaŋ wuo dii kuŋ-kala, má fiele ma siaa, di ŋii dee ma jaŋ len di nialiŋ ma si laa Wia wiaa dii aŋ bi ba le china woruŋ juu haache le. ¹⁰ Ma nialiŋ si waa Wia wiaa le, di ma doŋsun ne juu vuiŋ dia a hoŋo didii kiaa, di nialiŋ si bi waa

Wia wiaa ɛ nɛ nama di ma dii kudiilee deenba, ma bi jin ari ba ma jan to ma hariŋ a didii kiaa deenba? Ba si ŋaa ŋii, ba jan biine ari ba ŋaa wii nɛ a chei. ¹¹ A tin ma wu-jimin deen, ma naanbie tele nɛ, nii-la wiaa Kirisito si suba. ¹² Nii wiaa, di kudiile-la ma sii dii nɛ leje di ma naanbiirin to a juu haache ɛ, maa chei u tuobiinaa nɛ ŋii. Di ma nɛ ŋaa ŋii, ma juu Kirisito haache ɛ nɛ. ¹³ Nii wiaa, di mi nɛ jima ari di mi nɛ dii kudiil doŋ, mi naanbie jan tel, ŋii-na mi bi jan dii.

9

Wialin Yesu nanɔɔba si jan wuo ŋaa

¹ Ma si nami ŋii, mi bi mi titia tii? Mi bi Wia nanɔɔ ŋaa? Mi ha bi Yesu la Tiina naa? Ma si laa wialin dii bi daga ari mi tima pi la Tiina nɛɛ? ² Di niaa doŋsuŋ nɛ paala bi laa dii ari mi ŋaa Wia nanɔɔ, ma-na teen mi ŋaa nɛ. Miisi-la ma si kene la Tiina Kirisito teen daga ari mi ŋaa u nanɔɔ nɛ a tima pupu.

³ Di niaa nii bul mi teen, ŋla nɛ mi yie bul a laa mi titia: ⁴ U bi wonbiin kene la sii bul Wia wiaa a pipima, di ma ma pila kudiilee ari liin la nyunyua, koo? ⁵ U bi wonbiin kene di la ma jaa haalaa, di ba to la hariŋ a mumu lere-la la sii bul Wia wiaa, koo? Wia nanɔɔba doŋsuŋ ari la Tiina Yesu ŋaanaa ari Piita ba sii yire Kiifas yie ŋaa ŋii nɛ. ⁶ Koo la di Banabas dunɔɔna nɛ maga di la bul Wia wiaa aŋ pɛ tima pɛ la titia ɛɛ? ⁷ Laali-yuori beɛ nɛ yie chiche u titia kiaa u tinŋinaa ɛ? Paari beɛ nɛ bi u titia бага kiaa ka dii? Na-daari beɛ nɛ bi u titia na-yilin ka chage?

⁸ Ma biina mi keŋ wialin dunia niaa sii ŋaa tapulii-na kala ne la kaa mimagisee? Wialin Moosis si ŋmuŋsa bil di niaa tuto, ba bi ŋii titia bula ba lee? ⁹ Wialin Moosis si ŋmuŋsa bil tuon, ba bula ari “Ba bi muŋ-nonnu chanƙpaŋŋaa ka chagise.” Wia sipaan tuo muŋ-nonnu-la le. ¹⁰ Wia si bul wiin deen, la wiaa ne u bubul ŋii. La nialin sii bul Wia wiaa ne ba ŋmuŋse wiin deen pa. Paaraa ari nialin sii kuŋ бага kaaa kala yie yiyiele ari ba keŋ toruŋ ne kialin le. ¹¹ Ŋii titia ne Wia wialin la si bula pima nage ku-doho ne la duu ma teen. Ŋii-na di ma nii pela le ari dunia kaaa, ma si biina ari maa ŋaa kikieli ne. ¹² Di ma nii pi niaa doŋsun kaaa deenba, u bi maga di ma faasa pila a kiiba? Ama la ha bi kuŋ laa ma teen, di la si wii-kala ŋaa kere Wia wu-zomɔ-la si tige Kirisito wonbiin le. ¹³ Nuukala dii u tinŋinŋaa lerin ne. Ma jima nii-la sii tin Wia-dia le ka dii Wia-dia le ne, ka nialin ma si kpu pusun pipi Wia ma yie didii namia-la ne. ¹⁴ Ŋii titia ne la Tiina bul di nialin sii bul Wia wu-zomɔ-la, di ba ma to dime a ma didii ba kudiilee.

¹⁵ Ama mi ha bi wonbiin deen to a chiche mi ku-cheelee. Mi saa bi tenin deen ŋmuŋsa pima, di mi laa kaaa ma teen. Mi bi jan sei di nuukala jon kuŋ pimi, di mi si wuo bigisi mi titia le wonbii-la mi sii to le. Mi si jan suu ne kpia nuukala si jan ŋaa ŋii mi le. ¹⁶ Mi bi wonbii kene di mi bigisi mi titia le a tin mi sii bul Wia wu-zomɔ-la wiaa. Ba tinmi ne di mi bulba. U saa fa jan lore pimi di mi ne bi Wia wu-zomɔ-la bula. ¹⁷ Di mi ne fa bul Wia wu-zomɔ-la mi titia tuotoruŋ le, ŋii ne mi fa jan chiche di mi laa time. Ama tintimii

deenj mi sŕi tinj, mi titia tuutorunj ɛ dee mi titinj, ama Wia ne si mi titinj. ¹⁸ Nii wiaa saa, beɛ kunj time ne ba janj jonjo tinjmi? Mi bi kunj-kala ka che. Mi tinjtiminj ne di mi bul Wia wu-zomɔ-la a pima, a si kunj-kala laa nuu-kala teenj. Mi bi janj laa ku-la si maga di mi na a tinj mi sŕi bul Wia wu-zomɔ-la wiaa.

¹⁹ Mi ne tii mi titia, mi tuo nuu-kala yonj. Ama mi keŋ mi titia ŋaa nuu-kala yonj ne di mi na niaa yuge di ba ku to Wia. ²⁰ Di mi ne mu Juu tinjŋaa teenj, mi yie keŋ mi titia a nage ari mi ŋaa Juu tiina ne, di mi wuo bul Wia wiaa piba, di ba wuo ku to Wia. Di mi ne mu nialinj sŕi to wialinj Moosis si ŋmuŋsa bil di niaa tuto teenj, mi yie keŋ mi titia a nage ba tuɔŋ dɔŋɔ ne, ama mi bi ba wonjbii-la-na ka to. Mi yie ŋaa ŋii di mi wuo na di ba dɔŋsunj ku tuto Wia ne. ²¹ Nii titia ne, di la di nialinj si bi Juu tinjŋaa ŋaa ne honɔ, mi yie keŋ mi titia birime ba dɔŋɔ ne, di mi wuo na di dɔŋsunj ku tuto Wia. Wiinj deenj bi naga ari mi bi wialinj Wia si bula di la to ka to. Ama mi sene tuto wialinj Kirisito si bula ne. ²² Di mi ne mu nialinj si bi waa Wia wiaa ɛ teenj, mi yie keŋ mi titia a nage ba dɔŋɔ ne, di mi wuo lenj di ba ku to Wia. Mi yie keŋ mi titia birime a nage nuu-kala ne di mi wuo laa dɔŋsunj ta, di mi ne wuolo. ²³ Wiaa deenba kala mi sŕi ŋaa, mii ŋaaba a tinj Wia wu-zomɔ-la wiaa ne. Mi ŋaa ŋii di mi ma wuo na ku-zomɔ-la nialinj si laa Wia wu-zomɔ-la dii si janj na Wia teenj ne.

²⁴ Ma kala jima ari di ba nŕi fá, fifaara-la kala yie fá ne. Ama ba tuɔŋ ni-bala ne yie dii. Nii wiaa, má faasa fá a wuo dii a laa kiaa. ²⁵ Fifaari-

na kala ba sí dagu yie wuo ken u titia wii-na kala le ne duu wuo fá a dii. Ama u si yie fá a dii ku-la, u bi dieni an ka u chei. Ama la-na yie fá a dii ku-la si bi chei ne. U jan he dime deen deen. ²⁶ Nii ne tii mii fá tegi tegi a mumu diderin nii. Bira nii ne tii mi nage choria nmunmooro nii. Mi bi mi nisin viise tita pei. ²⁷ Mi ken mi titia kala a naa mi yaraa diri ne ari nmobun le. Mi naa nii di mi wuo ken mi titia he dono le ne. Di nii dee, di mi ne bul Wia wu-zomola a dere, ba jan bula pimi ari mi bi toru kene Wia kuorii-la tuon.

10

Má sí vuiaa kpaaru

¹ Mi naanbiirin, mii che di ma liise mu yi wii-la si naa la naabalimaba fa sí to Moosis harin le. Wia len duonbilingbaanin ne ku kiese to ba kala le, a ben ba nyun worun ba kala kieli mugi-bal-la ba sí yire Mugi-fian. ² Duonbilingbaan-la si kiese toba le nii len ba wuo kieli muga-la. U nii nage ari ba kala fa fo Wii-chuole liin ne a naa Moosis haritooro. ³ Ba kala ma dii kudiile-la Wia si jono lo a piba. ⁴ Ba kala ma ne nyua lii-la si lii Wia teen. Lii-la Wia si piba di ba nyua lii bun le ne. Kirisito titia ne saa naa Bun-la, ka u to ba harin. ⁵ Ari nii kala, Wia tuon fa bi ba jesin nyun toro, nii wiaa ne tii Wia kpuba giri-bine tuon.

⁶ Wiaa deenba kala naa wu-magilaa ne. Baa dagela di la sí wu-bonono cho ari niaa deenba fa si choba nii ne. ⁷ Ma sí vuiaa kpaaru ari la naabalimaba tuon niaa donsun fa sí kpaaru nii. Wia tenin tuon ba si, “Nialin hono di ba dii

kudiilee, an̄ sii gua a ɲaa wu-liilin.” ⁸ Bira u bi maga di la ɲaa wu-liilin, ari la naabalimaba tuon̄ niaa don̄sun̄ fa s̄ii ɲaa ɲii. ɲii wiaa nē tii Wia len̄ ba niaa bui mara ari batori sii suu che-bala. ⁹ Ba tuon̄ don̄sun̄ ma fa magise la Tiina Wia nē. ɲii nē u len̄ din̄ɲaa din̄ba a kpu. U bi maga di la ma magisu. ¹⁰ Ba tuon̄ don̄sun̄ ma fa gugurimē wiaa Wia teen̄. ɲii nē u len̄ u tin̄daara ku kpuba. ¹¹ Wia ɲaa wiaa deen̄ba kala ba lē duu chagileba nē. Ama ba saa ɲmun̄sē wiaa deen̄ba bil nē a pila di ba didagela wiaa nē. La hē bua-la lē dunia si kpage diderin̄ nē. ¹² ɲii wiaa nuu-kala s̄i biina ari u chin̄ worun̄ nē wialin̄ u si laa dii lē. U maga duu fiɛlē u siaa nē, di ɲii dee u jan̄ tel. ¹³ Di Sitaani nē ku magise nuu, u maga duu jin̄ ari ɲii titia nē Sitaani yie mimagise nuhuobiinee kala. Ama Wia ken̄ wutitii nē. U bi jan̄ sei di Sitaani magisema a kieli ɲii ma si jan̄ wuo ɲaa, a chin̄ wialin̄ ma si laa dii lē. Bua-la Sitaani s̄ii magisema maa, Wia jan̄ pima dolun̄ di ma wuo nyalimē. U jan̄ dagema won̄bii-la ma si jan̄ to a lii wii-la lē.

¹⁴ ɲii wiaa, mi nan̄don̄-choolie, má liise ma titia vuiaa kpaarin̄ lē. ¹⁵ Mi jima di ma ken̄ wu-jimin̄ nē, ɲii nē tii mi bul wiin̄ deen̄ pipima. Má biinē wiin̄ deen̄ worun̄. ¹⁶ Di la níi dii kudiile-la Kirisito si si di la dii a liliisi u wiaa, la yie sul Wia nē, an̄ ka la jon̄ nyunyuala-la a nyua u tuon̄ kiasa. La si ɲaa ɲii yie dage ari a tin̄ Kirisito chalin̄ wiaa la ɲaa kubala nē. Di la nē dii boroboro-la maa, u ɲii daga ari a tin̄ Kirisito yaraa wiaa la kala ɲaa kubala nē. ¹⁷ Boroboro bala nē la yie didii. ɲii wiaa la kala ɲaa kubala nē, bēe wiaa

la kala keŋ boroboro bala ne a kaa kpa a dɔŋɔ. ¹⁸ Má biine mu yi Iziral tinŋaa le, ba nialin fa si yie kpu pusun a nyige a pipi Wia. Di ba ne kpu puna-na kala, ba ma yie chan ba torun ne. Nii daga ari ba di Wia kala ŋaa kubala ne a tin ba kala si dii puna-la ba si kpu pi Wia. ¹⁹ Wiin deen mi si bula, u bubuon ne be? Ma biina mi si di vuiaa ari vuiaa kudiilee ŋaa kiaa ne? ²⁰ Ai, wii-la mi si bula ne ŋla: Di vui-kpaaraa ne kpaare vuin, kuŋ-na kala ba si kpua, ba yie kpu pi jinŋin ne. Wia dee ba kpu pa. Mi saa bi che di ma di jinŋin ku ŋaa kubala. ²¹ Ma di Wia bi jan wuo pe nyunyuala, an ka ma di jinŋin ma pe nyunyuala. Ma bira bi jan wuo didii kiaa Wia teen an bira mu didii jinŋin ma teen. ²² Koo laa che di la ŋaa di Wia baanin sii ne? Koo la biina la ne dolie kii Wia?

²³ Mi jan wuo ŋaa wii-kala, ama ba kala bi jan wuo pemi le. Ba kala bi jan wuo ŋaa di mi waa Wia wiaa le. ²⁴ Nu-kala bi maga duu ŋaa u tuotore wiaa, ama u maga duu ŋinŋaa u dɔŋɔ tiina tuotore wiaa ne. ²⁵ Ma jan wuo dii namia-na kala ba sii yallu yɔbo le. Ma si leŋe di ma tuobiinaa walimema a mu tige namia-la le, ari ma jan wuo dii koo ma bi jan wuo dii. ²⁶ Wia tenin wiaa tuon ba si, “Dunia ari kuŋ-kala si he u tuon, la Tiina Wia ne tiiba.” ²⁷ Di nii-la si bi Wia ka chuole ne yirin di ŋ ku dii kiaa, di ŋ ne cho di ŋ mua, mu a dii, ama si leŋe di ŋ tuobiinaa walimin a mu tige kudiile-la le, ari u maga di ŋ dii koo u bi maga di ŋ dii. ²⁸ Ama di nuu ne bula pin ari kialin ŋ sii dii ŋaa vuin kiaa ne, u naga ari nii-la si bula pin tuobiinaa ka walimu ne a mu tige kudiile-la

le. Nii wiaa sí dii. ²⁹ Sí η tuobiinaa le to a dii, to nii-la si bula piη tuobiinaa le a sí dii. Di mi ne jima ari mi keη woηbiin di mi ηaa wii, beε ne saa tii nuu doη tuobiinaa jaη wuo po di mi sí wii-la ηaa? ³⁰ Di mi ne lolle Wia aη-na dii kudiil-na kala, ee ne saa nuu doη jaη wuo bul ari mi cheye ne a tin kudiile-la mi si die wiaa?

³¹ Nii wiaa kuη-na kala ma sí dii ari kuη-na kala ma sí nyua, wii-na kala ma sí ηaa, má ηaa ba kala di Wia yirin yire. ³² Wii-na kala ma sí ηaa le, má po ma titia le. Ma sí leηe di Juu tinηaa koo nialin si bi Juu tinηaa ηaa via Wia woηbiin. Ma sí leηe di nialin ma si laa Yesu wiaa dii aa hilimi, di ba doηo ma tel. ³³ Má ηinηaa ηii mi sí ηaa. Wii-na kala mi sí ηaa, mi yie chiche di mi pe nuu le ne. Mi bi che di mi ηaa wiaa a pe mi titia le. Ama mii che di mi pe ni-dan le ne, di Wia wuo laaba ta.

11

Nii si maga di haalaa chuole Wia

¹ Má chesimi ari mi sí chesi Kirisito ηii. ² Ma ηaa kukeri ne ma si liisi mi wiaa wii-kala le a tuto wialin mi si dagema. ³ Ama mii che di ma jin ari Kirisito ne ηaa baal-na kala sipaa-laara, ka baala ma ne ηaa haala sipaa-laara, ka Wia ma ne laa Kirisito sipaan. ⁴ Nii wiaa di baal ní chuole Wia, koo duu ní bul Wia wiaa niaa tuoη, duu ne joη kuη to u nyuη, uu hiise Kirisito ne. ⁵ Di haal ma kala ní chuole Wia koo duu ní bul Wia wiaa, aη bi kuη joηo to u nyuη, uu hiise u bala ne. Di haal ne bi kuη joηo to u nyuη, u naga

ari u fun u nyun ne. ⁶ Di haal ne bi che duu jon kua to u nyun, u maga di u fun u nyun ne. U si n̄aa hiisi wii nii di haala ne fun u nyun koo duu ke u nyun nii, u maga di haala jon kun ne a to u nyun. ⁷ Baala-na bi maga duu jon kun a chu to u nyun, beε wiaa nii Wia si naga, nii titia ne u n̄aa baala. Baala tula ma lii Wia teen ne, ka haala ma tula lii baala teen, ⁸ beε wiaa haala le dee Wia to a n̄aa baala, ama u to baala le ne a n̄aa haala. ⁹ Bira, Wia bi baala n̄aa a tin haala wiaa, ama u n̄aa haala ne a tin baala wiaa. ¹⁰ A tin Wia tin̄daaraa wiaa haala maga duu jon kun ne a voo to u nyun. ¹¹ Nialin si laa Kirisito wiaa dii le, baala bi u titia tii, haala ma bi u titia tii, ba kala tii doṅo. ¹² Wia si to baala le a n̄aa haala nii, nii titia ne haala ma lulul baala. Wia ne n̄aa ba kala. ¹³ Má titia biine wiin deen worun, a na di haal níi chuole Wia lee-la nialin si laa Yesu wiaa dii síi hilimu an bi kun jon̄o to u nyun, u zom̄o neε? ¹⁴ Wia si n̄aa baala, u daga ari baala ari nyu-pun-duduosun ken hiisin ne, ¹⁵ ama haala-na tuon jan wuo t̄ore a tin u nyu-pun-duduosula. Wia jon nyu-pun-duduosun pi haala di u kaa to u nyun ne. ¹⁶ Di nuu ne saa che duu ken wiin deen kaa lere, mi jan bul ari wii-la ne la tuto. Wii doṅo kala tuo. Nialin si laa Yesu wiaa dii aa hilimi ma ka to nii ne.

*Nii si maga di la dii kialin a liliisi Yesu wiaa
Mat. 26.26-29; Maak 14.22-25; Luuk 22.14-20*

¹⁷ Mii che di mi dagema wiaa ban̄mene ne. Di ma ne hilime di ma chuole Wia, ma yie bi doṅo le pe. Ma yie chichei doṅo ne. Ma ha bi worun

ŋaa. ¹⁸ Wii-la mi síi che di mi bul ne ŋla: Mi nia ari di ma ne ku hilimi di ma chuole Wia, ma bi nii-bala ka keŋ. Mi saa laa dii a nage wutitii mua he wiin deen mi si nia le. ¹⁹ U paala maga di ma pore dɔŋɔ le ne, di ba to nii le a na nialin si ŋaa ni-titiiba. ²⁰ Di ma ne ku hilimi, di ma dii kudiille-la la Tiina Kirisito si si di la didii a liliisi u wiaa, u dee ma didii nii. ²¹ Di ma níi dii, nuu-kala yie didii u kudiilee ne. Dɔŋsun keŋ losun, ka dɔŋsun ma bugi. ²² BEE ba! Ma bi diisin kene ma si jan wuo hon dime a dii kudiilee an pe nyunyua? Koo maa che di ma mon nialin si laa Yesu wiaa dii aa hilimi, an leŋ di nialin si bi kuŋ kene ba tuon dii hiisin nee? BEE ne maa che di mi bula pima a tige wiin deen le? Mi bibesema lee? Ai, mi bi jan besema le.

²³ La Tiina Kirisito teen ne mi laa wialin mi si dagema. Titan-la ba si jon la Tiina Yesu yalle ne, u jon boroboro ²⁴ a lolle Wia, an kaa choge an bul, “Mi yaraa ne ŋla mi chogo pima, má laa dii. Má ma choge boroboro a didii, a liliisi mi wiaa.” ²⁵ Nii ne ba si dii boroboro-la dere, u bira jon nyunyuala ari si-huon an bul, “Nyunyuala deen ne Wia jonɔ a tita ŋi-falii-la ma teen. Mi jan suu di mi chalin jaase. Bua-na kala le di ma níi nyuau, má nyua a liliisi mi wiaa.” ²⁶ Ka di la Tiina-na ko, má dii boroboro deen an nyunyua nyunyuala tuon. Di ma níi ŋaa nii, ma yie didii danɔsia ne ari la Tiina Kirisito suu ma wiaa ne.

²⁷ Nii ne tii di nuu-kala ne dii boroboro deen, koo duu ne nyua nyunyuala-la tuon, a bi nii ŋaa di la Tiina yirin yire, uu tuuse la Tiina jonɔoo ne nii. U tiina ŋaa chei ne. U bi la Tiina yaraa ari

u chal-la joŋo ari ba ŋaa siifianj kiaa. ²⁸ Nii wiaa nuu-kala maga duu laa sipaanj a benj u titia le woruŋ aŋ-na dii boroboro-la, a nyua nyunyuala-la tuoŋ maa. ²⁹ Di nuu ne bi u titia le bene woruŋ ari boroboro-la u sii dii ŋaa Kirisito yaraa ne, si-huo-la ma ŋaa u chalinj, u keŋ u titia banŋaa he ŋmeninj ne ŋii. ³⁰ Ma doŋsunj he dime a bi ba titia le bene aŋ-na didii boroboro-la, aŋ pe nyua nyunyuala-la tuoŋ. Nii ne tii ma doŋsunj wiwiile ŋii, ka doŋsunj ma pugime, ka doŋsunj ma suu. ³¹ Di la ne laa sipaanj benj la titia le, la bi janj keŋ la titia banŋaa kaa he ŋmeninj le Wia teenj. ³² Ama di Wia ne na di la cheye, u yie doŋisela ne. U yie ŋaa ŋii duu sila joŋo pe dunia niaa le a dii la sariya, a joŋ cheerinj pila.

³³ Nii wiaa mi naanbiirinj, di ma ne hilime di ma dii kudiile-la la Tiina si si la didii a liliisi u wiaa, ma gberɛ doŋo. ³⁴ Di losuŋ ne keŋ ma doŋo, u maga duu dii kiaa u dia le ne aŋ-na ko. Di ma ne ŋaa ŋii aŋ hilimi, Wia bi janj joŋ cheerinj pima. Wu-kaana-la-na, di mi ne ko, mi janj dagema ba wonbiinj.

12

Kialinj Wia Diŋ-zoŋ-la si joŋo dii zile la le

¹ Lɛɛɛ, ma lenj di la bul kialinj Wia Diŋ-zoŋ-la si joŋo dii zile la le wiaa. Mi naanbiirinj, mii che di ma jinj kiaa deenba ne. ² Ma jima bua-la le ma fa si bi Wia ka chuɔle, ma faa to Sitaani hariŋ ne, a faa kpaare vuiaa maa. Vuiaa deenba fa bi wiaa wuo bubul. Ba lenje ma yenji ne. ³ Mii che di ma jinj ari di nuu ne keŋ Wia Diŋ-zoŋ-la, u bi janj

wuo kaliba he Yesu le. Nuu-na kala bi jan wuo bul di Yesu ne n̄aa la Tiina, see di Wia Diŋ-zoŋ-la heu le.

⁴ Wia Diŋ-zoŋ-la si joŋ kialin dii zile la le, ba yuga ne, ama ba kala lii u dunɗun̄a teen ne.

⁵ Wonɓiee yuga ne la si jan wuo to a tima pipi Wia, ama Wii-bala ne la tima pipa. ⁶ Kialin Wia

Diŋ-zoŋ-la si joŋo dii zile la le yie tin̄ tin̄tin̄-yiriba ne u n̄aa le, ama Wia ne toba le a titin̄ tin̄timia-

la kala. ⁷ Nuu-kala ken̄ u wii ne Wia Diŋ-zoŋ-la si joŋo dii zile u le, duu kaa pipe u naan̄biirin̄

le. ⁸ Wia Diŋ-zoŋ-la yie joŋ wu-jimin̄ a pi nuu u wuo bubul Wia wiaa pipi n̄aa. U yie joŋ wii

pi nuu doŋ u wuo jin̄ Wia wiaa bubuɗoŋ a wuo didageba woruŋ. ⁹ Wia Diŋ-zoŋ-la yie n̄aa nuu doŋ

ma ken̄ yarida, ka doŋo ma ken̄ doluŋ a ma wuo vivaare n̄aa, ¹⁰ ka doŋo ma ken̄ doluŋ a kaa

n̄aa wu-kpun̄kperisin̄, ka doŋo ma ken̄ doluŋ a wuo bubul Wia wiaa, ka doŋo ma bira ken̄ wu-

jimin̄ u yie jin̄ diŋsi-la si lii Wia teen̄ ari diŋsi-la si bi u teen̄ lia pege. Wia Diŋ-zoŋ-la yie pi nuu

doŋ ma doluŋ u wuo bubul wiaa, yiikori-la Wia Diŋ-zoŋ-la si pe n̄aa le ba bubul, ka u pi doŋo ma

wu-jimin̄ u wuo dage wialin̄ ba si bula bubuɗoŋ.

¹¹ Tin̄tin̄-yiri deen̄ba kala lii Wia Diŋ-zoŋ-la teen̄ ne. U titia tuɗoɗoruŋ le ne u to a joŋ ku-yiri-yiri deen̄ba

a pi nuu-kala ari nii Wia si cho.

¹² Nuhuobiine yaraa n̄aa kubala ne, ama u nan̄daasin̄ yuga ne. La yaraa nan̄daasin̄ si yuga

nii, ba kala pe doŋo le ne a n̄aa yari-bala. Nii titia ne Kirisito ma nage. ¹³ La nialin̄ si laa Yesu wiaa

dii, la nage n̄la ne. La yuga ne, ama la n̄aa kubala ne. Wia Diŋ-zoŋ-la doluŋ le ne ba fola Wii-chuoŋe

liiņ, nialiiņ si ņaa Juu tiņņaa ari nialiiņ si bi Juu tiņņaa ņaa, nialiiņ si ņaa yosu ari nialiiņ si tii ba titia. Wia leņe la laa u Diņ-zoņ-la a he la tuoņ ne.

¹⁴ Nuhuobiine bi naņdaa-bala keņe, u naņdaasiņ yuga ne. ¹⁵ Di nuhuobiine naaņ ne bula ari u si bi nisiņ ņaa, ņii wiaa u bi nuhuobiine naņdaaņ ņaa, u si bul wii-la bi jaņ leņ di u si nuhuobiine seme doņ ņaa. ¹⁶ Di nuhuobiine digiliņ ma ne si u bi siiņ ņaa, ņii wiaa u bi nuhuobiine yaraa seme doņo ņaa, u ņii bi jaņ leņ di u si nuhuobiine seme doņ ņaa. ¹⁷ Di nuhuobiine yaraa kala ne fa ņaa siaa, ee ne nuhuobiine fa jaņ ņaa a ninii wiaa? Di nuhuobiine yaraa kala ma ne fa ņaa digilaa, ee ne u fa jaņ ņaa a ninii suora? ¹⁸ U si nage ņii, Wia ņaa nuhuobiine naņdaaņ kala, kuņ-kala ari u tiņtimii, ari ņii u si cho ne. ¹⁹ Di nuhuobiine fa keņ naņdaa-bala, nii ne u yara-la fa jaņ he? ²⁰ U si nage ņii, nuhuobiine naņdaasiņ yuga ne a mere doņo le a ņaa yari-bala. ²¹ ņii wiaa siaa bi jaņ wuo bula pi nisiņ ari u buu che, ņii titia ne nyuņ ma bi jaņ wuo bula pi naasiņ ari u biba ka che. ²² Di la ne bene, la jaņ na ari nuhuobiine bi jaņ keņ doluņ di u naņdaasi-la si paala bi siifiaņ kiaa ņaa ne tuo u le. ²³ La biina ari la naņdaasi-la doņsuņ bi siifiaņ kiaa ņaa, ama ba nyuņ ne la yie biben woruņ. La bi naņdaasi-la niaa sii na nyuņ ka ben woruņ. ²⁴ Wia ne joņ nuhuobiine naņdaasi-la kala a mere doņo le, a ņaa u biben u naņdaasi-la si bi siifiaņ kiaa ņaa nyuņ woruņ. ²⁵ Wia ņaa ņii di nuhuobiine yaraa ņaa kubala ne a kala tima pipe doņo le. ²⁶ Di

nuhuobiine sɛmɛ dɔŋɔ n̄ii wii, u yaraa kala n̄ii wii n̄ii, di ba nɛ bira bɛsɛ nuhuobiine sɛmɛ dɔŋɔ lɛ, u nan̄daasi-la kala lɛ nɛ ba bɛsɛ n̄ii.

²⁷ Ma kala si laa Yesu wiaa dii, ma n̄aa Yesu yaraa nɛ, ma kuŋ-kala nɛ pɛ dɔŋɔ lɛ a n̄aa yaraa kubala. ²⁸ N̄ii nɛ tii nialin̄ si laa Yesu wiaa dii aa hilimi tuɔŋ, Wia jon̄ ma kala hɛ leree nɛ, nialin̄ si laa sipaan̄ nɛ Wia nan̄zɔɔba, nialin̄ s̄ii tigeba lɛ nɛ n̄aa nialin̄ s̄ii bul wiaa, Wia Diŋ-zɔŋ-la dolun̄ lɛ, nialin̄ s̄ii to nɛ n̄aa nialin̄ s̄ii dage Wia wiaa, ari nialin̄ ma s̄ii n̄aa wu-magilaa ari nialin̄ ma Wia Diŋ-zɔŋ-la si jon̄ dolun̄ pa ba vivaare niaa, ari nialin̄ s̄ii pɛ niaa lɛ, ari nialin̄ s̄ii beŋ niaa, ari nialin̄ s̄ii bul wiaa yiikori-la Wia Diŋ-zɔŋ-la si pɛba lɛ ba bubul. ²⁹ Wia niaa kala bi Wia nan̄zɔɔba n̄aa, ba kala tuo nialin̄ s̄ii bul wiaa, Wia Diŋ-zɔŋ-la dolun̄ lɛ, koo nialin̄ s̄ii dage Wia wiaa. Ba kala dee bi dolun̄ kɛnɛ di ba n̄in̄aa wu-magilaa. ³⁰ Ba kala dee bi dolun̄ kɛnɛ di ba vivaare niaa. Ba kala dee bi yie bubul wiaa yiikori-yiriba-la, Wia Diŋ-zɔŋ-la si pɛ niaa lɛ ba bubul lɛ. Ba kala dee bi wialin̄ Wia Diŋ-zɔŋ-la si bula bubuɔŋ ka dage. ³¹ N̄ii wiaa, má jon̄ ma nyun̄ kala hɛ siifian̄ kialin̄ Wia Diŋ-zɔŋ-la si jon̄o dii zile ma lɛ. Mi jan̄ dagema won̄bii-la si kii won̄biee kala di ma tuto.

13

Chonuŋ nɛ kii kuŋ-kala

¹ Di mi nɛ wuo ninii yiikoro-na kala a wuo ninii Wia tin̄daaraa ma wu-bulun̄, an̄ bi niaa cho, u nage biŋbelimin̄ nɛ mi n̄mun̄moo n̄ii a n̄in̄aa gon̄

pei. ² Di Wia Diŋ-zoŋ-la ne pimi doluŋ di mi wuo bubul Wia wiaa, a wuo jin wu-faali kala bubuozŋ, a keŋ wu-jimiŋ kala, aŋ pe keŋ yarida si jaŋ wuo ŋaa di peelee churo mumu leree doŋsuŋ, aŋ bi niaa cho, u ŋaa wu-pei ne. ³ Di mi ne joŋ mi kiaa kala a pi summoo, a joŋ mi titia a pi niaa di ba nyige nyiniŋ di u diimi kpu, aŋ bi niaa cho, u bi nyuuruŋ kala keŋe.

⁴ Di ŋ ne cho niaa, ŋ jaŋ keŋ kenyiri ba teen a keŋ zile maa, ŋ bi jaŋ keŋ yaribieriŋ niaa teen, ŋ bi jaŋ bigisi ŋ titia le ba teen, ŋ bi jaŋ ŋŋaa siiduozŋ ma ba teen. ⁵ Di ŋ ne cho niaa, ŋ bi ŋ titia ka dage ba teen, ŋ bira bi jaŋ to ŋ titia tuozoruŋ le, ŋ bi jaŋ leŋ di ŋ baaniŋ sisii lima lima, ŋ bira bi jaŋ laa wiaa hihe ŋ tuozŋ. ⁶ Di ŋ ne cho niaa, ŋ tuozŋ bi jaŋ tore di wu-boŋ ne juuba, ama ŋ tuozŋ jaŋ tore di ba ne na wu-zoŋ. ⁷ Di ŋ ne cho niaa, u maga di ŋ nyalime wii-kala le ne, a ŋaa nuu-kala yarida maa. Di ŋ ne cho niaa, u maga di ŋ keŋ yielaa ba le, a dii kenyiri wii-kala le.

⁸ Di ŋ ne cho niaa, chonu-la ŋ si keŋe, u bi jaŋ ko duu dere. Dol-la Wia Diŋ-zoŋ-la si joŋo pila la wuo bubul Wia wiaa, koo la wuo ninii yiikori-yiriba kala aŋ pe wu-jimiŋ ma, ba kala jaŋ lel. ⁹ La wu-jimii-la la si keŋe, u bi yuge. Wia wialiŋ la sii bul, la bi jaŋ wuo bula dere. La sii bul wiaa, Wia Diŋ-zoŋ-la doluŋ le nii, la bi jaŋ wuo bula dere, mua mua ne la bubul. ¹⁰ Ama di ku-la si ŋaa ku-piliŋ ne ko, ku-la si bi ku-piliŋ ŋaa jaŋ lel. ¹¹ Mi fa si ŋaa hanbie, mi bul hanbii wiaa ne aa biine wiaa ari hanbie, a fa ŋŋaa wiaa ari hanbie. Ama mi si ku waa dere, mi joŋ hanbii wialiŋ ta ne. ¹² Leele la si he dunia deŋ le, u

naga ari la beŋ Kirisito, ari niaa si yie beŋ ba titia beenantire le nii ne. La bi Kirisito chaasa nina woruŋ, ama maachie la jaŋ nau woruŋ. Leele mi jimu mua ne, ama maachie mi jaŋ chaasa jimu woruŋ, ari Wia si jinmi nii. ¹³ Nii-na wii-la diderin, wiaa batori ne he dime. Ba ne nla: N si ntaa Wia yarida, a keŋ yielaa, a cho niaa. Ama wiaa deenba batorimuŋ tuon ba siifian wiin ne, n si cho niaa.

14

Kialin Wia Din-zon-la si jonon dii zile la le kukaanin

¹ Má kuŋ-kala fiɛɛ sii ne a chiche nii ma si jaŋ wuo ntaa a cho niaa, a fiɛɛ sii ma a chiche kialin Wia Din-zon-la si jonon dii zile ma le, a wasanyan nii ma si jaŋ wuo ntaa a bubul wiaa, Wia Din-zon-la doluŋ le. ² Di nuu ní bul wiaa yiikori-la Wia Din-zon-la si pe niaa le ba bubul, u tiina bul wiaa a pipi Wia ne. U síi bul wialin niaa si bi nii, nuu-kala bi wialin bubuon ma wuo jin, ama Wia Din-zon-la si heu le ne tiu u wuo bubul wu-kpuŋkperisin deenba. ³ Ama nii-la síi bul wiaa, Wia Din-zon-la doluŋ le, u bul wiaa pipi niaa ne. U yie pe niaa le a leŋ ba yarida yuge ne, a leŋ di ba nyuŋ nyaase Wia wiaa le, a leŋ ba tuon ma tore. ⁴ Di nuu ní bul wiaa yiikori-la Wia Din-zon-la si pe niaa le ba bubul, u tiina bula pipe u titia le ne. Ama nii-la síi bul wiaa, Wia Din-zon-la doluŋ le ka pe nialin si laa Yesu wiaa dii a hihilimi le ne. ⁵ Nii wiaa mi fa cho di ma kala bubul wiaa yiikoro-la Wia Din-zon-la sí pe niaa

le ba bubul le ne, ama mi fa paala cho di ma wuo bubul wiaa, Wia Diŋ-zoŋ-la doluŋ ma le ne. Nii-la sii bul wiaa, Wia Diŋ-zoŋ-la doluŋ le ne kii nii-la sii bul wiaa yiikoro-la Wia Diŋ-zoŋ-la si pe niaa le ba bubul le. Di nuu ne he dime si jaŋ dage wii-la u sii bul bubuoŋ a pi nialiŋ kala si laa Yesu wiaa dii aa hilimi le, uu peba le ne.

⁶ Mi naanbiirin, di mi ne ko ma teen a bubul wiaa yiikoro-la Wia Diŋ-zoŋ-la si pe niaa le ba bubul le, ee ne mi jaŋ ŋaa a pema le? Mi bi jaŋ wuo pema le, see di mi bul wii-la Wia si joŋo dagemi a pima, koo di mi jin wii a kaa ko dagema Wia doluŋ le, koo di mi ne bul wiaa, Wia Diŋ-zoŋ-la doluŋ le, koo di mi joŋ Wia wii doŋ a dagema u doluŋ le. ⁷ Di kialin ba si kaa gbigbieli, ŋmuluŋ ari cheŋ, di ba ne bi woruŋ du he doŋo le, kialin bi digilin ka keŋ. ⁸ Di ba nii du pam pam tua, di ba ne bi u dunuŋ duo, nuu-kala bi jaŋ wuo jin ari wii ne ŋaa ba yiyire niaa. ⁹ Nii titia ne ma nage. Di ŋ ne bul wii-la niaa si bi nii, ee ne ba jaŋ wuo jin wii-la ŋ si bula bubuoŋ? N jaŋ ta ŋiŋaa goŋ ne. ¹⁰ Yiikorusuŋ yuga ne dunia le, ba kuŋ-kala ma keŋ u bubuoŋ ne. ¹¹ Di nuu nii bul wiaa yiikori-la le mi si bi nii, mi jaŋ nage nuhuoru ne u teen, ka nii-la ma sii bul wiaa mi teen ma jaŋ nage nuhuoru mi teen. ¹² Nii wiaa, ma si cho di ma keŋ kialin kala Wia Diŋ-zoŋ-la si joŋo dii zile ma le nii, ma he doluŋ aŋ pe nialiŋ si laa Yesu wiaa dii aa hilimi le, di ba chin wialiŋ ba si laa dii le kpaŋ kpaŋ.

¹³ Nii wiaa nii-la sii bul wiaa yiikori-la Wia Diŋ-zoŋ-la si pe niaa le ba bubul, u tiina maga duu sul

Wia duu wuo len̄ duu wuo didage wialin̄ bubuon̄ ma ne. ¹⁴ Di mi n̄i chuole Wia yikori-la Wia Diŋ-zon̄-la si pe niaa le ba bubul le, mi dima ne yie chuchuole, ama mi tuobiinaa le mi bi wii-la mi s̄i bul bubuon̄ jin̄. ¹⁵ Nii ne tii mi jan̄ ken̄ mi dima ari mi tuobiinaa kala kaa chuchuole Wia, an̄ ken̄ ba kala ma kaa yiyi yilaa. ¹⁶ Di ma ne ku hilimi, an̄ ka di nuu ken̄ yikori-la Wia Diŋ-zon̄-la si pe niaa le ba bubul le a didenne Wia, nialin̄ si hon̄ dia-la le si bi wii-la η s̄i bul nia, di η ne chuole d̄ere, ee ne ba jan̄ ŋaa jin̄ wii-la bubuon̄ a bul di Ami? ¹⁷ U ŋaa wutitii ne, nuu jan̄ wuo denne Wia worun̄ ari yikori-la Wia Diŋ-zon̄-la si pe niaa le ba bubul, ama di nuu ne ŋaa nii, u bi nialin̄ si hilimi lee-la wuo pipe. ¹⁸ Mii lolle Wia ari mi si wuo bubul wiaa yikori-la Wia Diŋ-zon̄-la si pe niaa le ba bubul a kii nuu-kala, ¹⁹ ama di la ne ku hilimi a chuchuole Wia, mi jan̄ cho di mi ken̄ mi tuobiinaa bul wiaa ban̄mene di niaa jin̄ ba bubuon̄, a kii mi si jan̄ bul wiaa yuge yikori-la niaa si bi nii le.

²⁰ Mi naan̄biirin̄, ma s̄i wiaa biinu a nage han̄biisin̄ s̄i biine nii. Ma wu-ŋaalaa le, má nage bii-mullun̄ si bi wu-bon̄ŋo jin̄, ama má bibiine wiaa a nage kuhiasin̄ s̄i biine nii. ²¹ Ba ŋmun̄se Wia tenin̄ tuon̄ ari Wia si u jan̄ to nialin̄ s̄i bul yikori-tania ari nuhuora le a bul wiaa pi u niaa, ari nii ma kala ba bi jan̄ jegile nii u teen̄. ²² Nii wiaa, Wia len̄e u Diŋ-zon̄-la pe niaa le ba wuo bubul wiaa yikorusun̄ don̄sun̄ le, duu wuo ŋaa wu-magil a pi nialin̄ si bi Wia wiaa laa dii teen̄. Nialin̄ si laa Wia wiaa dii, wiin̄ deen̄ biba le pe. Di nuu ma ne bul wiaa, Wia Diŋ-zon̄-la dolun̄

le, u bul wiaa pipe nialij si laa Wia wiaa dii le ne. U bi nialij si bi Wia wiaa laa dii le ka pe. ²³ Nii wiaa, di nialij si laa Yesu wiaa dii ne ku hilimi, di ba kuŋ-kala bubul wiaa yiikori-la Wia Diŋ-zoŋ-la si joŋo pe u bubul, di ni-wogusun koo nialij si bi Wia wiaa laa dii ne he ba tuoŋ, ba jaŋ biine ari ma nyun tuo. ²⁴ Ama di ma kala ne bul wiaa, Wia Diŋ-zoŋ-la dolun le, di nii-la si bi Wia wiaa laa dii koo di ni-wogo ne he ma tuoŋ, u jaŋ sene jin ari u ŋaa haache tiina ne. Wialij ma ma si bula jaŋ juu-u le duu na duu cheye ne. ²⁵ U tuobiinaa kala jaŋ ku lii pulumun Wia sipaan. Nii ne u jaŋ tuu kpirimi Wia sipaan a chuolu, a bul ari wutitii, Wia he ma teen ne.

Wonjii-la si maga di nialij si laa Yesu wiaa dii to chuole Wia

²⁶ Wialij mi si bula, ba bubuoŋ ne be? Di ma ne ku hilimi-na kala, di doŋo ne keŋ yiilij duu yii, di doŋo ma keŋ wii duu dage niaa, koo nuu nii che duu bul wii-la Wia si joŋo dagu u dolun le, doŋo maa che duu bul wiaa yiikori-la Wia Diŋ-zoŋ-la sii pe niaa le ba bubul le, doŋo maa che duu dage wii-la ba si bula bubuoŋ, má ŋaa wiaa deenba kala a pipe doŋo le. ²⁷ Di niaa doŋsun nii che di ba bul wiaa yiikoro-la Wia Diŋ-zoŋ-la si pe niaa le ba bubul le, u maga di ba ŋaa balia koo batori a bul kuŋ kuŋ, ka di nuu ma he dime aa dage wialij ba si bula bubuoŋ. ²⁸ Ama di nuu ne tuo duu laa wialij bul aŋ dage ba bubuoŋ, u maga di nii-la si bul wialij yiikori-la Wia Diŋ-zoŋ-la si pe niaa le ba bubul le, duu tore ne. Má leŋ duu chuole Wia u tuoŋ le, a sí u niin suro

bubul, a keŋ u tuoŋ a bul wiaa a pi Wia ari u titia. ²⁹ Di niaa ne he ma tuoŋ aa bul wiaa, Wia Diŋ-zoŋ-la doluŋ le, má leŋ di ba ŋaa balia koo batori a bubul wialin, aŋ ka di ma ku-kaanaa ma keŋ wialin ba si bula kaa cho naa. ³⁰ Di Wia ne joŋ wii dage ma tuoŋ doŋo duu bula pima, má leŋ di nuu-kala keŋ goŋ, ka duu bul. ³¹ Ma kuŋ-kala jaŋ wuo bul wiaa, Wia Diŋ-zoŋ-la doluŋ le, a wuo gunne a pipe doŋo le maa. ³² Nii-la síi bul wiaa, Wia Diŋ-zoŋ-la doluŋ le ne maga duu biben kialin Wia Diŋ-zoŋ-la si joŋo puu. ³³ Wia bi cho di ma ŋiŋaa taawei, ama u cho di ma hoŋ soŋ ne.

Nialin si laa Yesu wiaa dii aa hilimi tuoŋ leena kala, ³⁴ u bi maga di haalaa bubul Wia wiaa a pipiba. U maga di ba toŋe ba niin aŋ tuto baalaa niin ne, ari ba si bul ŋii Wia tenin tuoŋ. ³⁵ Di wii ma ne he dime a maga di ba jin, u maga di ba piese ba balaba ne dia le. U ŋaa hiisin ne di Wia niaa ne hilime, di haalaa laa wiaa bul a pipiba. ³⁶ Bee ne? Ma ne suomo bul Wia niin wiaa? Koo ma dunđuŋa ne ba bul Wia wiaa pa?

³⁷ Di nuu ne biina ari Wia Diŋ-zoŋ-la pu doluŋ duu bul Wia wiaa koo duu keŋ wialin Wia Diŋ-zoŋ-la si kene doluŋ, u maga di u tiina jin ari wiin deen mi si bul lii Wia teen ne. ³⁸ Di nuu ne bi che duu sei wiin deen a tin u si bila jin wiaa, la ma bi u tiina jin. ³⁹ Nii wiaa mi naarbiirin, má fiese siin a chiche di ma wuo bubul wiaa, Wia Diŋ-zoŋ-la doluŋ le, aŋ sí ma doŋsun tinŋaa kiru di ba sí wiaa bul yiikoro-la Wia Diŋ-zoŋ-la si pe niaa le ba bubul. ⁴⁰ U maga di ma ŋaa wii-kala u bua le, duu ŋaa dee dee ne.

15

Yesu sí sii suuŋ ɛ

¹ Mi naan̄biirin̄, mii che di mi liliisima a mu tige Wia wu-zomɔ-la mi si bula pima. Ma laaba dii ne a chin̄ ba nyuŋ ɛ. ² Wia wu-zomɔ-la ne laama tita, di ma ne kenu woruŋ. Ma sí leŋe duu nage ari wialin̄ ma si laa dii bi bubuɔŋ kala keɛɛ.

³ Wialin̄ mi si nia, u ne mi bula pipima. Wii-la wu-nyuŋ ne ŋla, ari Yesu suu la haacheba wiaa ne, ari ba si ŋmuŋse ŋii Wia tenin̄ tuɔŋ. ⁴ U si suu ŋii, ba jon̄u hugi, ka u sii suuŋ ɛ tapulaa batori cheɛŋ, ari ba si ŋmuŋse Wia tenin̄ tuɔŋ ŋii. ⁵ Ŋii ne u laa sipaan̄ keŋ u titia ku dage Piita, aŋ-na keŋ u titia ku dage u nan̄zɔɔba-la fii ari balia. ⁶ U ŋii harin̄ ɛ bua kubala u keŋ u titia ku dage u haritooroɔ zɔ-banɔŋ ari dan̄ia. Niaa deen̄ba dɔŋsuŋ ha he ba miisin̄ ɛ, ka dɔŋsuŋ ma suu. ⁷ Ŋii harin̄ ɛ u keŋ u titia ku dage Jeems, a keŋ u titia ku dage u nan̄zɔɔba-la kala maa. ⁸ Ba kala harin̄ ɛ ne u keŋ u titia ku dagemi maa. Mi-na paala nage nii-la ba si lula, aŋ ka u lulluŋ ha bi yie ne. ⁹ Yesu nan̄zɔɔba-la kala, mi ne paala ŋaa ba tuɔŋ ku-bie. U paala bi maga di ba keŋmi kaa yire Wia nan̄zɔɔ, beɛ wiaa mi to naasin̄ dɔgise nialin̄ si laa Yesu wiaa dii aa hilimi ne. ¹⁰ Ama Wia dii zile mi ɛ woruŋ. U ne leŋe mi ŋaa nuu læɛɛ, u zile ma bi pei ŋaa (u nan̄zɔɔba-la tuɔŋ, mi ne ŋaa ba tuɔŋ ku-bie), ama mi ne faasa tin̄ kin̄keŋ, a kii ba kala. Mi titia doluŋ ɛ dee mi wuo titin̄, ama Wia dol-la u si jon̄o pimi ne tii. ¹¹ Wii-la si maga ne, Wia wu-zomɔ-la la síi bul.

Wu-zomɔ-la ba sii bul ne, mi ma bubul, u ne ma laa dii.

Nii Wia si jan nɔa a chise niaa suun le

¹² Di la ne bul Kirisito wiaa ari u si sii suun le ne, bee ne tii ma donsun si di nuhuobiinee bi jan suu an sii suun le? ¹³ Di niaa ne bi jan suu an sii suun le, nii-na Kirisito bi suun le sie. ¹⁴ Di Kirisito ne bi suun le sie, wii-la la si bula pima nɔa wu-peiba ne, ka ma si laa wialin dii ma nɔa pei ne. ¹⁵ U jan nage ari laa nyia wiaa pipi Wia ne, bee wiaa la bula ari u chise Kirisito suun le ne. Di niaa ne bi jan suu an wuo sii suun le, nii-na Wia bi Kirisito chisa. ¹⁶ Di niaa ne bi jan suu an sii suun le, nii-na Kirisito bi suun le sie. ¹⁷ Di Kirisito ne bi suun le sie, nii-na wii-la ma si laa dii nɔa pei ne, ma ha he ma haacheba le. ¹⁸ U nii saa jan dage ari nialin si laa Yesu wiaa dii an suu ma lele ne. ¹⁹ Di la yielaa si he Kirisito teen jan dere dunia deen le, nii-na dunia niaa maga di ba mumonla ne.

²⁰ Ama wutitii ne, Kirisito sii suun le ne. U ne laa nialin kala si suba sipaan a sii suun le. Ba ma jan to u harin a sii suun le. ²¹ Ni-bala le ne suun to a ken nuu-kala. Nii titia ne ni-bala ma le ne niaa jan to a sii suun le. ²² Adam wiaa ne tii niaa susuu. Nii titia ne a tin Kirisito ma wiaa, niaa jan sii suun le a ken miisin. ²³ Nialin si jan sii suun le jan tuto donɔba harin. Kirisito ne jan laa ba sipaan. Di u ne miira ko, nialin si laa u wiaa dii, ba ma jan to harin a sii suun le. ²⁴ Nii harin ne dunia diderin jan yi. Kirisito jan yuo dii dunia kuoroo ari ni-balaa ari nialin sii dii dolun dunia

deenj ɛ. U jan jon kuorii-la a he u Nyimma nisinj ɛ. ²⁵ Ama u maga di Kirisito dii kuorunj, an-na yuo dii u dindɔŋɔɔ kala, a kenba kaa ku he u naasinj bubuɔŋ. ²⁶ U dindɔŋ-la u si jan to harinj yuo dii ne ŋaa suunj. ²⁷ Wia teninj tuɔŋ ba bula ari Wia jon kuŋ-kala a he Kirisito nisinj ɛ ne. Di ba ne bul Wia teninj tuɔŋ di Wia jon kuŋ-kala a he Kirisito nisinj ɛ ne, u bi naga ari la Nyimma Wia ma he u nisinj ɛ ne. ²⁸ Di Wia ne jon kuŋ-kala a he Kirisito nisinj ɛ, u ŋii harinj ɛ, Kirisito ma jan jon u titia a he Wia nisinj ɛ, nii-la si jon kuŋ-kala he u nisinj ɛ di Wia kenj kuŋ-kala dolunj.

²⁹ Di niaa ne suba an bi jan sii suunj ɛ, ŋii-na, beɛ ne tii niaa yie lej ba chinj ba naanɓiiri-la si suba nyunj ɛ a ŋaa ba foba Wii-chuɔɛ liinj? Beɛ ne tii ma yie lej ba foba Wii-chuɔɛ liinj? ³⁰ ŋii-na, beɛ ne tii la nina heɛŋ bua-na kala ɛ? ³¹ Bua-na kala ɛ mi ŋaa siri di mi suu ne. La kala si kenj miisinj Kirisito Yesu teenj ŋii, mi jan wuo bigisi mi titia ɛ a tinj ma wiaa. ³² La si mu Efesis, niaa hoso ari baga kiaa si hoso ŋii ne, a faa che di ba kpumi. Di mi ne fa yuo yuosunj deenj di mi laa yirinj koo kiaa, niaa teenj, u bubuɔŋ ne beɛ? Di nuu ne suba, ka u bi jan sii suunj ɛ, ŋii-na má lej di la to la tuɔɔɔɔ wu-ŋaalaa ɛ dunia deenj ɛ. Niaa dɔŋsunj bul ŋla ne. Ba si, “Má lej di la dii kiaa a nyua sininj, beɛ wiaa maachie la jan suu.” ³³ Ama ma sí ma titia nyisu. Di ŋ ne ŋaa ni-zɔŋ anj tuto ni-bɔŋɔɔ harinj, ŋ ma jan ku ŋaa ni-bɔŋ. ³⁴ Má lej wu-yaayasinj ari ma haacheba wonbie-la. Ma dɔŋsunj wu-ŋaalaa naga ari ma bi Wia jinj. Ma dii hiisinj.

Yari-zomɔ-la la si kaa sii suun ɛ

³⁵ Nia dɔŋɔ jan piɛɛ, di ɛɛ nɛ nialin si suba jan wuo ŋaa a sii suun ɛ? Di yari bɛɛba nɛ ba jan kɛŋ? ³⁶ Nii-la si piɛɛ wiin deen ŋaa ni-tɔɔ nɛ. La jima ari di ŋ nɛ jon ku-doho a duu, ba bi jan nyu ku-falin, see ku-la ŋ si jonɔ duu, laa sipaan pua. ³⁷ Di ŋ nɛ jon kuorimiin koo miibiin a duu, nyuulii-la bi bii-la ŋ si jonɔ duu wuo nage. ³⁸ Di ŋ nɛ duu kuŋ, Wia yie len u nyu a nage ŋii u sii che nɛ. Kuŋ-na kala yie nyu a nage u nagingin nɛ. ³⁹ Kialin kala si hɛ dunia ɛ a kɛŋ miisin, ba namia bi kubala ŋaa. Nuhuobiinee ari pusun ari diibiisin ari cheŋfilee namia bi kubala ŋaa. ⁴⁰ Nialin kala si hɛ Wia-jan ari nialin kala si hɛ tinteen, ba yaraa bi dɔŋɔ naga. Kialin si hɛ wia nyun ari kialin si hɛ tinteen, ba zomun bi dɔŋɔ naga. ⁴¹ Wii-pɔsun kɛŋ u pulumun nɛ, chene ma kɛŋ u pulumun, ka cheŋwulaa ma kɛŋ ba pulumun. Cheŋwulaa ma tuɔŋ, dɔŋsun ma pulla nɛ a kii dɔŋsun.

⁴² Nii titia nɛ u nage di niaa nɛ sii suun ɛ. Ku-la ba si jonɔ hugi jan pua, ka ku-la si jan sii suun ɛ bi jan kɔ duu pua. ⁴³ Ku-la ba si jan jonɔ hugi lɔɔ nɛ. Duu nɛ sii suun ɛ, u jan kɛŋ tula. Ku-la ba si jonɔ hugi pugima nɛ, duu nɛ sii suun ɛ, u jan kɛŋ dolun. ⁴⁴ Yara-la ba si jan jonɔ hugi nɛ la kɛŋ dunia ɛ ŋii. Ama yara-la si jan sii suun ɛ ŋaa yara-la Wia Din-zɔŋ-la si jan jonɔ pila nɛ. Di la nɛ kɛŋ yaraa dunia deen ɛ, u maga di la kɛŋ yaraa Wia teen ma nɛ. ⁴⁵ Wia tenin tuɔŋ ba ŋmunsa, “Nuhuobiin-la Wia si bumo ŋaa yirin nɛ Adam. Nii nɛ Wia wiese heu ɛ u kɛŋ miisin.”

Nuhuobiin-la si to hariŋ kɔ nɛ ɲaa Kirisito. U nfi to u Diŋ-zɔŋ-la ɛ a pi niaa miisinj. ⁴⁶ U bi naga miisi-la Wia Diŋ-zɔŋ-la si joŋo pila nɛ laa sipaanj kɔ, ama miisi-la la si kɛnɛ dunia deenj ɛ nɛ laa sipaanj kɔ, ka miisi-la Wia Diŋ-zɔŋ-la si joŋo pila ma to hariŋ kɔ. ⁴⁷ Nuhuobiin-la si laa sipaanj kɔ dunia, tiariŋ nɛ Wia joŋo mɛu. Nii-la si to hariŋ kɔ-na lii Wia-jaŋ nɛ a kɔ. ⁴⁸ Ba si keŋ tiariŋ nɛ mɛ Adam ɲii, ɲii titia nɛ nialiŋ kala ma miisinj si lii Adam teenj ɲaa tiariŋ nɛ. Kirisito si lii Wia-jaŋ ku tuu ɲii, ɲii titia nɛ nialiŋ si keŋ miisinj u teenj ma keŋ miisi-la si lii Wia-jaŋ. ⁴⁹ La si keŋ nii-la ba si keŋ tiariŋ mɛ nagisinj ɲii, ɲii titia nɛ la jaŋ keŋ nii-la si lii Wia-jaŋ ma nagisinj. ⁵⁰ Mi naanbiirin, wii-la mi sii che di mi bul nɛ ɲla: Nialiŋ ba si keŋ tiariŋ mɛ bi jaŋ wuo juu Wia kuorii-la tuɔŋ. Ku-la ma sii pua bi jaŋ wuo hɛ dime deenj deenj a nage ku-la si bi pua.

⁵¹ Má bee na, mi jaŋ bul wu-kpuŋkperisinj pima. La kala bi jaŋ suu. Ama bua kubala jaŋ kɔ di Wia keŋ la yaraa kala birime. ⁵² Wiin deenj jaŋ guu ɲaa nɛ. Di bua-la nɛ yie, Wia tinɗaara jaŋ ɲmuu u nyile. Di u nɛ ɲmuu nyile-la, nialiŋ kala si laa Yesu wiaa dii aŋ suu jaŋ sii a wei. Ba bira bi jaŋ suu. La nialiŋ si hɛ la miisinj deenj ɛ aŋ bi suba maa, Wia jaŋ keŋla birime. ⁵³ Wia jaŋ keŋ yara-la sii pua kaa birime di ba bira sí pua. ɲii titia nɛ la yara-la ma sii suu, u jaŋ keŋba kaa birime, di ba sí suu. ⁵⁴ Bua kubala jaŋ yi la yaara-la sii pua bira bi jaŋ pua, la yara-la ma sii suu bira bi suu. Di bua-la nɛ yie, ba si bul wialiŋ Wia teniŋ tuɔŋ jaŋ ku ɲaa wutitii. Ba bula ari,

“La yuo dii suuŋ ne. ⁵⁵ La bira bi jaŋ suu. Suuŋ, ŋ doluŋ he nii? Suuŋ, nii ne ŋ huonŋ he duu wuo juu niaa le?”

⁵⁶ Suuŋ huonŋ ne ŋaa haache. Haache ma doluŋ lii wialuŋ Wia si joŋo billa le di la tuto, ka la biba wuo tuto. ⁵⁷ Ama má leŋ la lolle la Nyimma Wia, nii-la si to la Tiina Yesu Kirisito le a pila doluŋ la wuo yuo dii suuŋ.

⁵⁸ Nii wiaa mi naanbiirinŋ, má chinŋ wialuŋ ma si laa dii le kpaŋ kpaŋ, a sí begilu. Má fiése siinŋ a tinŋ la Tiina tinŋtinŋaa woruŋ. Ma jima ari Wia tinŋtimii-la ma sí tinŋ bi jaŋ kɔ duu ŋaa pei.

16

Kialuŋ la si jaŋ joŋo pi la doŋsuŋ tinŋaa si laa Yesu wiaa dii

¹ Lele mii che di mi bul wiaa a mu tige moribie-la ma sí che di ma kiesé, di ba kaa mu pi Wia nialuŋ si he Judiya tinŋteenŋ le. Mi laa sipaanŋ dage nialuŋ si laa Yesu wiaa dii aa hilimi a he Galiisia tinŋteenŋ le, nii ba si jaŋ ŋaa a kiesé moribie-la. Ma ma jaŋ ŋaa nii titia. ² Yɔbo-na kala Lahadi cheŋ, moribie-la ma si tima a na, nuu-kala liise mage nii ŋ sí che di ŋ joŋo bil. Di mi ne kɔ, ma bira bi jaŋ kikiesé moribiee. ³ Di mi ne kɔ, mi jaŋ ŋmuŋse teniŋ pi nialuŋ ma si liisa, di ba keŋ moribie-la ma si kiesa pi nialuŋ si laa Yesu wiaa dii a he Jerusalem le, di ba kaa mu piba. ⁴ Di u ne maga di mi ma mu, la kala jaŋ to doŋo mu.

Wialuŋ Pool sí che duu ŋaa

⁵ Mii che di mi ku to Masidoonia tinteen ne a mu lee. Di mi ne ku to lee-la, mi jan ku nama. ⁶ Di mi ne ko kapoo, mi jan he ma teen a dieni di waarin chenjin lii. Mi jan he ma lerin a mu yi bua-la mi si jan jon wonjin, di ma wuo tami lee-na kala mi sii che di mi mu. ⁷ Mi bi che di mi nama lima lima an kiele mu lee-la mi sii mu. Di Wia ne seye, mi cho di mi dieni ne ma teen. ⁸ Ama mi jan hon Efesis le a mu yi gbieli-bal-la ba sii yire Pentikos cheen. ⁹ Wia pimi wonjin-bal ne di mi tin tinjin-zon daha, ka nalin si bi che di mi tin tinjinna daha yuga ne. ¹⁰ Di Timoti ne ko ma teen, ma kenu worun, duu si wii-kala fa. La duu kala nii tin Wia tinjinia-la. ¹¹ Ma si leje di nuu-kala bee guunu. Ma peu le duu ven wonjin ari yarifilaa, an miira ko mi teen. Mii gberu ari la naanbiiri-la.

¹² Ma jin la naanbie ba sii yire Apolos ne. Mi bula pu worun ari ba di la naanbiiri-la ku nama. Ama u bi biina ari u jan na wonjin ko leele. Di bua-la si maga ne yie, u jan ku nama.

Wu-kaanaa

¹³ Ma po, a chin wialin ma si laa dii le kpan kpan. Ma ken boi-duon a ken dolun Wia teen. ¹⁴ Wii-kala ma sii naa, ma ma naa di niaa na ari ma choba ne.

¹⁵ Mi naanbiirin, ma jin baal kubala ba sii yire Sitefinis ne. Ba di u dia niaa ne laa sipaan laa Wia wiaa dii Akaaya tinteen le. Ba pe Wia niaa le ne worun, a jon ba titia kala a he nii le. ¹⁶ Mii sulma, mi naanbiirin, di ma tuto ni-yiri deenba niin. Ma tuto Wia tintinnu-na kala, ari nalin sii

pela ɛ la titiŋ ma niŋ ɛ. ¹⁷ Mi tuɔŋ tɔrɛ woruŋ ari Sitefinis ari Fotunaatis ari Akaakis kɔ mi teen nɛ. Ba nɛ laa ma nyuŋ daha. ¹⁸ Ba leŋe mi tuɔŋ piŋ di-bala nɛ. Ba jaŋ leŋ di ma ma tuɔŋ piŋ di-bala. U maga di ma zizil niaa deenba nɛ.

¹⁹ Nialiŋ si laa Yesu wiaa dii aa hilimi a he Esia tiŋteen, ba kala ka chuɔɛma. Baal-la ba sii yire Akuila ari u haala Pirisila, ari nialiŋ si laa Yesu wiaa dii aa hilimi ba dia ɛ, baa chuɔɛma woruŋ la Tiina Yesu doluŋ ɛ. ²⁰ Nialiŋ kala si laa Wia wiaa dii a he daha maa chuɔɛma. Má guori dɔŋɔ aŋ chuɔɛ dɔŋɔ kiŋkeŋ kiŋkeŋ.

²¹ Lɛɛɛ, mi-na Pɔɔl, mi titia ní ŋmuŋɛ aa chuɔɛma. ²² Di nuu-kala nɛ bi la Tiina Kirisito cho, Wia jaŋ kaliba heu ɛ. Maranata! U bubuɔŋ nɛ, la Tiina Kirisito kɔ! ²³ La Tiina Yesu Kirisito lahorimɔ ɛ Wia jaŋ pɛma ɛ. ²⁴ Yesu Kirisito doluŋ ɛ, mi cho ma kala nɛ. Ami.

**Yesu Kiristito Wu-Zɔŋŋɔɔ (Ghana)
Sisaala-Tumulung NT Ghana**

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Sisaala, Tumulung)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

b3eb8618-120f-5a96-8c1c-1dbc16914330